

Komparace přístupů k organizaci a činnosti obecních policií v České republice a ve vybraných státech

Bc. Lukáš Urban

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Lukáš Urban**
Osobní číslo: **L22529**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Komparace přístupů k organizaci a činnosti obecních policí v České republice a ve vybraných státech**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši dostupných zdrojů a historicko-právní vstup do problematiky obecní policie.
2. Pojednejte o vybraných oblastech organizace a činnosti obecních policí v České republice, Slovensku, Bulharsku, Itálii.
3. Provedte komparaci přístupů k organizaci a činnosti obecních policí vybraných států.
4. Diskutujte výsledky provedené komparace a vypracujte návrhy na zkvalitnění organizace a činnosti obecní policie v České republice.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DONNOLLY, Daniel. *Municipal Policing in the European Union: Comparative Perspectives*. London: Palgrave Macmillan. 2013. ISBN 978-1-137-29061-8.
2. KRULÍK, Oldřich, Barbora BUKAČOVÁ a Jaromír KRÉDL. *Obecní policie a privatizace bezpečnosti v evropských zemích*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2022. ISBN 978-80-7380-870-9.
3. *Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii; Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích*. Vydání: sedmácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-88-5.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jan Kyselák, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 26. 4. 2024

Jméno a příjmení studenta: Bc. Lukáš Urban

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou obecní policie v České republice a ve vybraných státech v rámci Evropy. Teoretická část práce zahrnuje literární rešerši, která obsahuje přehled právních norem a odborné literatury. Je zde popsán zejména obtížný vývoj složek obecní policie v České republice. Na základě analýzy těchto zdrojů, dedukce a zjištěných informací je definován právní rámec, o němž se právě obecní policie opírá, a její současné postavení. V závěru teoretické části je nastíněno, jak fungují obdobné obecní policie v zahraničí. Praktická část navazuje na předchozí a jsou zde pomocí analýzy zdrojů, diskuse a brainstormingu s odborníky z obecních policií stanoveny oblasti pro následnou komparaci. Porovnávány jsou stěžejní oblasti chodu a řízení obecní policie v Evropě. Státy, které byly vybrány ke komparaci, jsou Česká republika, Slovensko, Bulharsko a Itálie. Poté následuje diskuse výsledků komparace. V závěrečné části této práce je využita metoda syntézy, kde jsou definovány návrhy na zkvalitnění a efektivitu obecní policie v České republice. Výsledkem práce je, že obecní policie v České republice je na vysoké úrovni a je využívána k mnoha činnostem. Zároveň se ukázalo, že zákon o obecní policii lze dále aktualizovat pro lepší chod obecní policie.

Klíčová slova: Bezpečnost, obecní policie, policie

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the issue of municipal police in the Czech Republic and in selected countries within Europe. The theoretical part of the work includes a literature search, which includes an overview of legal norms and professional literature. The particularly difficult development of municipal police units in the Czech Republic is described here. On the basis of the analysis of these sources, deduction and information found, the legal framework on which the municipal police relies, and its current position is defined. At the end of the theoretical part, it is outlined how similar municipal police work abroad. The practical part follows on from the previous one, and areas for subsequent comparison are determined here with the help of resource analysis, discussion and brainstorming with experts from the municipal police. The key areas of operation and

management of municipal police in Europe are compared. The countries selected for comparison are the Czech Republic, Slovakia, Bulgaria and Italy. This is followed by a discussion of the results of the comparison. In the final part of this thesis, the synthesis method is used, where proposals for improving the quality and efficiency of the municipal police in the Czech Republic are defined. The result of the work is that the municipal police in the Czech Republic is at a high level and is used for many activities. At the same time, it became clear that the Municipal Police Act can be further updated for the better operation of the municipal police.

Keywords: security, municipal police, police

Touto cestou bych chtěl poděkovat vedoucímu své diplomové práce Ing. Janu Kyselákovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, trpělivost a doporučení, kterých jsem využíval při psaní diplomové práce.

Dále bych chtěl poděkovat mé přítelkyni, která mi byla po celou dobu mého studia oporou a vždy mě při studiu podporovala. Její podpora pro mě byla neocenitelnou motivací k dosažení tohoto cíle. Také bych rád poděkoval celé svojí rodině, ve které jsem měl taktéž oporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
CÍL PRÁCE, POUŽITÉ METODY A OMEZUJÍCÍ PODMÍNKY	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
1.1 PRÁVNÍ NORMY	14
1.2 PUBLIKACE.....	15
2 HISTORICKO-PRÁVNÍ VSTUP DO PROBLEMATIKY OBECNÍ POLICIE	21
2.1 HISTORIE OBECNÍ POLICIE	21
2.2 PRÁVNÍ RÁMEC.....	26
2.3 POSTAVENÍ OBECNÍ POLICIE	27
2.4 ZAMĚSTNANCI OBECNÍ POLICIE	29
3 OBECNÍ POLICIE V ZAHRANIČÍ.....	32
4 DÍLČÍ ZÁVĚR	36
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
5 KOMPARACE PŘÍSTUPŮ K ORGANIZACI A ČINNOSTI OBECNÍCH POLICII VE VYBRANÝCH STÁTECH.....	38
5.1 SLOVENSKO.....	38
5.2 BULHARSKO	41
5.4 KOMPARACE VYBRANÝCH OBLASTÍ	50
6 DISKUSE VÝSLEDKŮ KOMPARACE.....	55
6.1 PRÁVNÍ RÁMEC A FINANCOVÁNÍ OP	55
6.2 ODPOVĚDNOST ZA ZŘÍZENÍ OP, ŠKOLENÍ OP A MATERIÁLNÍ VYBAVENÍ STRÁŽNÍKŮ	55
6.3 PODMÍNKY PŘIJETÍ K OP A SOCIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ STRÁŽNÍKŮ.....	56
6.4 KOMPETENCE OP	57
6.5 ZÁVĚR KOMPARACE	58
7 NÁVRHY NA ZKVALITNĚNÍ ORGANIZACE A ČINNOSTI OBECNÍ POLICIE V ČESKÉ REPUBLICE	59
7.1 VÝCVIK.....	60
7.2 LINKA 156.....	61
7.3 MATERIÁLNÍ VYBAVENÍ	62
7.4 NOVELIZACE ZÁKONA A ROZŠÍŘENÍ PRAVOMOCÍ.....	62
7.5 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ STRÁŽNÍKŮ	65
7.6 OSVĚDČENÍ	66

ZÁVĚR	67
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	73
SEZNAM OBRÁZKŮ	74
SEZNAM TABULEK.....	75

ÚVOD

V současném světě, jemuž se nevyhýbají různé politické, náboženské, kulturní ani jiné nebezpečné konflikty, je bezpečnost obyvatel na prvním místě v každém státě na celém světě. Proto není divu, že je bezpečnost ať už vnitřní, nebo vnější nejvíce diskutovaným tématem. Z tohoto důvodu se také na tuto oblast vydávají každý rok vyšší výdaje. Bezpečnost samozřejmě představuje obrovskou oblast a existuje spousta možností, jak k ní přistupovat. Nelze říct, že vnější nebo vnitřní bezpečnost je důležitější. Je to celek, který pokud chceme obyvatelstvo chránit, musí fungovat společně. V případě, že tyto části bezpečnosti nebudou fungovat společně dobře, mohlo by dojít k tomu, že stát bude odolný navenek, avšak zranitelný uvnitř a naopak.

Tato diplomová práce se zabývá oblastí vnitřní bezpečnosti se zaměřením na obecní policii (dále jen „OP“). Proto je tématem komparace přístupů k organizaci a činnosti OP v České republice (dále jen „ČR“) a ve vybraných státech. Téma bylo vybráno především proto, že OP má na bezpečnosti nezanedbatelný podíl. V souvislosti s tím je třeba uvést, že OP není novou složkou a v roce 2022 většina OP oslavila již 30 let svého fungování. Za tuto dobu se pravomoci strážníků značně rozrostly. Složka OP dobře funguje v kombinaci s Policií České republiky (dále jen „PČR“), se kterou v oblasti bezpečnosti úzce spolupracuje, přičemž v některých oblastech jejich činnosti na sebe navazují. Nicméně OP dobře funguje jako podpůrná složka pro celý integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) a spolupracuje se všemi složkami, které do této oblasti patří. Strážníci OP zatím nemají místo v rámci IZS jasně vymezeno, i když je brána jako ostatní složka tohoto systému. V ČR jsou strážníci OP nedílnou součástí bezpečnosti v mnoha obcích a městech. Působnost OP je i v rámci mnoha preventivních programů a akcí, které přispívají k větší bezpečnosti na katastrálním území města či obce, kde tato policie vznikla.

Dá se říct, že v některých směrech je výhodné, že místní policie nemá jednotné řízení a její chod do jisté míry mohou ovlivňovat aspekty, které potřebuje město aktuálně vyřešit. Je třeba zdůraznit, že OP zejména ve městech, kde je zřízena tísňová linka 156, která zajišťuje přímé spojení se složkou OP, může výrazně pomoci zejména PČR, která se potýká s nedostatkem vhodných uchazečů do svých řad i s odchodem zkušených policistů do civilu. Od roku 1993 také došlo k několika reorganizacím, kdy PČR musela přejít na jiný model fungování. Musela tak některé menší služebny opustit a do těchto lokalit zajíždějí hlídky PČR zejména z větších měst, vesměs jde o bývalá okresní města. Dochází tak k tomu, že policisté chybí jak ve městech, kde služebny mají, tak ve městech, kde již služebny nemají.

Na základně těchto reorganizací řada obcí a měst musí řešit svoji bezpečnost individuálně. Proto také využívají jako jednu z možností pro zajištění bezpečnosti ve městě založení místní policie, kterou přímo řídí starosta obce nebo pověřený člen zastupitelstva. Tam, kde místní policie vznikla, tak může být využita k činnostem spojeným se zajištěním veřejného pořádku zejména ve spolupráci s PČR. Strážníci OP samozřejmě mohou být také využiti i dalšími základními složkami IZS. Pokud obce či města přistoupí k tomu, že zřídí právě složku OP, činnosti spojené s dodržováním pořádku se rozprostřou mezi místní i státní policii.

CÍL PRÁCE, POUŽITÉ METODY A OMEZUJÍCÍ PODMÍNKY

Cílem této diplomové práce je přiblížit pohled do problematiky obecní policie a jejího budoucího rozvoje v podmínkách ČR, a to s možností hlubšího zapojení do chodu IZS a vnitřní bezpečnosti jako celku.

Cíl práce

Cílem práce je ze získaných informací o chodu OP v ČR i dalších evropských státech porovnat pomocí komparace fungování těchto složek, zejména určitých oblastí, které jsou pro chod důležité. Díky tomu lze navrhnout budoucí možnosti OP, případně možnost hlubšího zapojení do systému IZS v ČR.

Použité metody

V diplomové práci je využito několik kvalitativních metod pro získání informací.

- **Literární rešerše** odborných zdrojů a právních norem.
- **Dedukcí** na základě zjištěných informací bylo jasně definováno postavení OP.
- **Diskuse** byla jednou z metod využívaných při definování oblastí komparace a následně diskuse výsledků.
- **Brainstorming** byla další z metod, která byla využita pro stanovování oblastí komparace.
- **Komparace** byla využita při srovnávání klíčových oblastí pro chod OP.
- V obou částech diplomové práce byly **analýze** podrobeny právní normy i odborná literatura.
- Pomocí **syntézy** na základě zjištěných výsledků komparace a současného postavení byly vypracovány návrhy na úpravu zákona o OP.

Omezující podmínky

Diplomová práce se zabývá jen určitými oblastmi z chodu OP ve vybraných státech, jež budou dále porovnávány.

Oblasti komparace jsou vybrány s důrazem na to, aby byly pokryty nejdůležitější části tohoto systému. S ohledem na bezpečnostní prostředí byly zvoleny státy v rámci Evropy, kde je podobné bezpečnostní prostředí jako v ČR.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Existuje mnoho odborné literatury zabývající se oblastí bezpečnosti ve spojení s OP. Základ k pochopení tohoto tématu kromě odborné literatury představují samozřejmě zákony ČR, které se problematikou bezpečnosti a OP buďto přímo, nebo nepřímo zabývají.

1.1 Právní normy

ČESKO. Zákon č. 84/1990 Sb., zákon o právu shromažďovacím.

Zákon se vztahuje k právu obyvatel se svobodně shromažďovat. Jsou zde definovány povinnosti účastníků i povinnosti pořadatelů, jak shromáždění svolávat, a taktéž pravomoci úřadů. I tato norma je důležitá pro strážníky OP, protože oni na taková shromáždění dohlížejí, a to zejména proto, aby nedošlo k narušení veřejného pořádku. (ČESKO,1990)

ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb., zákon České národní rady o obecní policii

Tato právní norma je páteří celé činnosti strážníků OP, kteří na základě tohoto zákona mají své povinnosti, oprávnění a zákonné postupy vůči občanům ČR. Na tomto základě mohla OP v roce 1992 zahájit svoji činnost. (ČESKO, 1991)

ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů

Zákon se vztahuje k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Jelikož strážníci se zabývají jak dynamickou, tak statickou dopravou ve městě, je to důležitá právní norma. Strážníci díky ní mají několik oprávnění, která mohou využívat při své činnosti a následně hlídkové službě. (ČESKO, 2000a)

ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon je páteří bezpečnostního systému, které funguje v rámci ČR. I když OP není přímo v tomto zákoně zmíněna, řadí se mezi ostatní složky IZS, které tento systém podporují při činnostech při mimořádné události nebo při záchranných či likvidačních pracích. (ČESKO, 2000b)

ČESKO. Vyhláška č. 418/2008 Sb., vyhláška, kterou se provádí zákon o obecní policii

Toto nařízení jasně definuje specifika týkající se udělování osvědčení a jeho náležitosti a také samostatné označování strážníků OP. Tím jsou standardizovány vzhled uniform, identifikační průkazy a označení vozidel. (ČESKO, 2008a)

ČESKO. Vyhláška č. 444/2008 Sb., vyhláška o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie

Tato vyhláška stanovuje zdravotní podmínky, které musí zájemci splňovat, aby mohli vykonávat pozici strážníka. Jsou zde stanoveny požadavky na vstupní periodické a výstupní lékařské prohlídky. Také zde můžeme najít platnost lékařského posudku. (ČESKO, 2008b)

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., zákon trestní zákoník

Trestní zákoník je samozřejmě zejména v gesci PČR, nicméně i strážníci se musí v tomto zákoně orientovat. Je to dáno tím, aby správně rozeznali přestupky, které strážníci mohou řešit, od trestných činů, které musí strážníci předat policistům PČR. (ČESKO, 2009)

ČESKO. Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích

Zákon jasně definuje seznam přestupků, které mohou strážníci OP řešit ve své gesci. Jsou to obecně závazné vyhlášky obce, nařízení obce, přestupky proti občanskému soužití, přestupky proti majetku a rušení veřejného pořádku. (ČESKO, 2016)

ČESKO. Zákon č. 65/2017 Sb., zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon umožňuje strážníkům zejména převážet osoby do protialkoholní záchytné stanice mimo území obce, kde je zřízena. Dále jsou zde uvedeny přestupky, které strážník může ve své gesci řešit. (ČESKO, 2017)

1.2 Publikace

MACEK, Pavel. Bezpečnost obcí a regionů: studijní opora. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011. ISBN 978-80-87174-03-6.

Kniha pojednává o obcích a jejich postavení z historického hlediska. Je zde i vývoj bezpečnosti na území obce a s tím spojená činnost OP po roce 1918 do roku 1989. Poté následná obnova této složky. Následně kniha jedná i o dalším možném vývoji OP jako metropolitní policie. (Macek, 2011)

Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii; Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Vydání sedmnácté. Praha: Armex Publishing, 2022. ISBN 978-80-87451-88-5.

Kniha obsahuje kompletní text zákona 553/1991 Sb., o OP, a další zákony související s povoláním strážníka, které strážník může využít při výkonu své služby. Mezi další takové zákony patří zákon 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákon 251/2016 Sb., o některých přestupcích, což strážník při hlídkové službě využije. (Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022)

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. Dějiny policie a četnictva. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-858-2152-4.

V knize je popsána historická geneze policie a četnictva v období od roku 1526 do roku 1918. V této době na našem území byla Habsburská monarchie, která se právě rokem 1918 rozpadla a vznikl samostatný československý stát. (Macek, Uhlíř, 1997)

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. Dějiny policie a četnictva II. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902-6700-9.

Tato kniha navazuje na předchozí díl a přináší vývoj složek policie i celkově vývoj bezpečnosti mezi lety 1918–1939. V tomto období zde byla samostatná Československá republika, která položila základ pro další rozvoj těchto složek. (Macek, Uhlíř, 1998)

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. Dějiny policie a četnictva III. Praha: Police History, 2001. ISBN 80-864-7701-0.

Tato kniha je již třetí v pořadí od stejných autorů a pokračuje v rozvoji předchozích knih. Zaměřuje se na vývoj bezpečnosti a složek, které jsou v tomto směru zainteresovány, v období druhé světové války. Kniha řeší pojetí bezpečnosti v období protektorátu v letech 1939–1945. (Macek, Uhlíř, 2001)

M. WELLS, Donna a F. EVANS, Paul. Boston Police Department. Arcadia Publishing, 2003. ISBN 978-0-7385-1302-7.

Kniha pojednává o vývoji bostonského oddělení policie od roku 1631, tedy od počátků této složky. Formálně vzniklo policejní oddělení až v roce 1854 a stejně jako ostatní složky prošlo mnoha etapami vývoje až do současného stavu. (Wells, Evans, 2003)

MACEK, Pavel a HÁJEK, Vladimír. Obecní policie II. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2003. ISBN 80-725-1133-5.

Kniha se věnuje problematice OP a dalších pojmů s tím spojených, jako jsou veřejný pořádek, místní záležitosti veřejného pořádku, ochrana veřejného pořádku a další s tím spojené. Je zde řešena věcná a místní působnost OP. Kniha řeší, jak by strážníci z hlediska taktiky a metodiky měli postupovat. Obsahuje také část věnovanou součinnosti mezi složkami OP a PČR. (Macek, Hájek, 2003)

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. Dějiny obecních policí I. (jejich odraz v heraldice). Praha: Police History, 2004. ISBN 80-864-7726-6.

V knize je detailně popsán historický vývoj právě místních a komunálních policí v českých zemích. Jsou zde zachycena období od první světové války až po současný vývoj složek OP. (Macek, Uhlíř, 2004)

BRÁZDA, Jan. Komunální policie ve velkých městech. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-274-4.

Kniha pojednává o základních pojmech souvisejících s touto problematikou – historickým vývojem spojeným s komunální policií. Navazuje na historii OP v Ostravě a OP v Brně. Zabývá se postavením OP a jejího působení. Na to navazují samozřejmě oprávnění, jež OP má a využívá. Jedna z posledních kapitol se zabývá problematikou komunálních policí v Estonsku, ve Francii, na Slovensku a ve Velké Británii. (Brázda, 2008)

MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, Kristýna. Bezpečnost a právo na místní úrovni: legislativní předpoklady prosazování community policing po změně zákona o Policii České republiky. Analýza (Otevřená společnost). Praha: Otevřená společnost – Centrum ProPolice, 2010. ISBN 978-80-87110-18-8.

Publikace se zaměřuje na novelizaci zákona o PČR a následných opatření, jež by měly PČR výrazně zmodernizovat. Jsou zde zmiňovány i hrozby, které je třeba řešit, a tedy i chápat práci PČR. V knize je též zkoumána spolupráce mezi PČR, občany a dalšími zainteresovanými subjekty, které působí v oblasti bezpečnosti. Závěrečná část popisuje právě vztah mezi OP a PČR. (Molková Foukalová, 2010)

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. Dějiny policie a četnictva IV. Praha: Police history, 2011. ISBN 978-80-86477-55-8.

Další část této knihy přibližuje, jak se vyvíjely policie, četnictvo a bezpečnostní sbory v období mezi lety 1945 až 1989. Toto období bylo pro složku OP asi nejhorší, protože de facto složka OP, tak jak byla známa z dřívějšíka, přestala existovat. Činnost OP, tak jak ji známe nyní, byla obnovena až přijetím zákona o OP v roce 1992. V tomto roce strážníci opět mohli vyrazit do ulic měst a obcí, kde se zaměřovali na zvyšování bezpečnosti. (Macek, Uhlíř, 2011)

Městská policie Brno: historie a současnost. Brno: Městská policie Brno, 2012. ISBN 978-80-270-2478-0.

Knihy přibližuje historický vývoj bezpečnostních složek OP v druhém největším městě České republiky. Zabývá se obdobím od roku 1866 až po konec roku 2011. To poskytuje celistvý pohled na vývoj této složky. (Městská policie Brno, 2012)

RUFF, Joshua; CRONIN, Michael a W. KELLY, Raymond. New York City Police. Arcadia Publishing, 2012. ISBN 978-0-7385-7636-7.

Knihy pojednává o historii policejního sboru New Yorku. Jsou zde popsány těžké začátky tohoto sboru až po teroristický útok 11. září 2001. Po těchto útocích byl na bezpečnost kladen daleko větší důraz, což se odrazilo i v dalším vývoji tohoto sboru. (Ruff et al., 2012)

DONNELLY, Daniel. Municipal Policing in the European Union: Comparative Perspectives (Crime Prevention and Security Management). Palgrave Macmillan, 2013. ISBN 978-1-349-31245-0.

Knihy seznamuje s rozdíly v přístupu k bezpečnosti v rámci Evropské unie (dále jen „EU“), jelikož policie nefunguje napříč EU standardizovaným způsobem. V zemích náležejících k EU je bezpečnost řešena rozličně, od komunitního pojetí bezpečnosti v rámci sousedských hlídek až po zajišťování bezpečnosti soukromou bezpečnostní agenturou. Zásadní je, že požadavky na policii – ať už na státní úrovni, nebo městské – má každá země individuální. (Donnelly, 2013)

MEŠKO, Gorazd; B. FIELDS, Charles; LOBNIKAR, Branko a SOTLAR, Andrej. Handbook on Policing in Central and Eastern Europe. Springer, 2013. ISBN 978-1461467199.

Kniha se věnuje bezpečnosti a policii ve střední a východní Evropě od pádu Berlínské zdi. Dále je zde řešeno, jaké přístupy jsou ve střední a východní Evropě k práci a činnosti policie. Jsou zde rovněž kladeny požadavky na standardizaci přístupů východní policie s přístupy západní policie. (Meško et al., 2013)

VETEŠNÍK, Pavel; CHAUER, Ivo a ZÍDKA, Aleš. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3.

Publikace se zaměřuje jak na historii OP, tak na její vývoj po roce 1991, kdy vznikl zákon o OP, od roku 1992 začaly vznikat i složky obnovené OP na našem území. Je zde podrobně vysvětlena problematika OP i s ní spojené zákony, které se toho týkají. (Vetešník et al., 2013)

ŠEBESTÍK, Libor. 25 let – Městská policie Prostějov: 1991–2016. [Prostějov]: Statutární město Prostějov, 2016. ISBN 978-80-7326-274-7.

Kniha přibližuje vývoj OP Prostějov od jejího vzniku v roce 1992 a popisuje tento vývoj až do roku 2016, kdy oslavila – stejně jako většina OP v tuzemsku – 25 let svého trvání. (Šebestík, 2016)

DEVROE, Elke; EDWARDS, Adam a PONSAERS, Paul. Policing European Metropolises: The Politics of Security in City-Regions (Routledge Studies in Crime, Security and Justice). Routledge, 2017. ISBN 978-0367226534.

Kniha popisuje, jak se přístup OP projevuje v devíti státech a 22 městech napříč Evropou. Dále se kniha zabývá všemi možnými riziky, která by v takových městech mohla vzniknout, jako jsou terorismus, kriminalita mladistvých, kriminalita dospělých. (Devroe et al., 2017)

BULTEMA, James. Guardians of Angels: A History of the Los Angeles Police Department Anniversary Edition Lightning Source, 2019. ISBN 978-0997425147.

Publikace se soustředí na obecní policii v Los Angeles, kde působí bezpečnostní složka už od roku 1850, kdy měla pouze šest důstojníků. Tato složka prošla mnoha etapami vývoje až po složku, která je v současnosti jednou z nejvybavenějších a největších OP působících ve Spojených státech. (Bultema, 2019)

BUTTON, Mark. Private Policing. Routledge, 2019. ISBN 978-0815375081.

Kniha se zaměřuje na důležitou činnost soukromých bezpečnostních agentur, které jsou zapojeny do udržování bezpečnosti a náhrady policejních složek. Do bezpečnosti jsou zapojeny jak policejní orgány, tak nevládní organizace i celý soukromý bezpečnostní sektor. (Button, 2019)

KRULÍK, Oldřich; BUKAČOVÁ, Barbora a KRÉDL, Jaromír. Obecní policie a privatizace bezpečnosti v evropských zemích. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2022. ISBN 978-80-7380-870-9.

Kniha pojednává o problematice OP v evropských zemích. Je zde patrné, že každá země k této problematice přistupuje individuálně a neexistuje jednotný systém napříč Evropou. Toto vydání je již druhé a došlo v něm k rozšíření států ze 17 na 24. (Krulík et al., 2022)

2 HISTORICKO-PRÁVNÍ VSTUP DO PROBLEMATIKY OBECNÍ POLICIE

Pojem bezpečnost a co to vlastně bezpečnost znamená, se celé staletí vyvíjely až do současné podoby. Dříve byla bezpečnost vnímána zejména jako vnější ohrožení státu nebo národa. Díky tomu v podstatě vnitřní i vnější bezpečnost zvládly vojenské nebo polovojenské oddíly, které se zodpovídaly vyšším autoritám. Jelikož často docházelo k ohrožení státu, města nebo národa a bylo potřeba na takové nebezpečí reagovat. Vznikaly i městské domobrany nebo armády, které zajišťovaly bezpečnost.

Postupem času se bezpečnost rozdělila na vnější ohrožení, což by měly řešit zejména vojenské složky, a vnitřní bezpečnost, kterou by měla mít na starosti v určité formě policie. Toto rozdělení zůstalo v našich podmínkách až do současnosti, kdy zde máme Armádu České republiky (dále jen „AČR“) v gesci Ministerstva obrany, která se zabývá vnější bezpečností, a PČR v gesci Ministerstva vnitra (dále jen „MV“), řešící vnitřní bezpečnost. Obě složky se podílejí na bezpečnosti a nemůžou fungovat jedna bez druhé. Samozřejmě obě složky při udržení bezpečnosti ČR mohou úzce spolupracovat. Spolupracují v rámci IZS i s dalšími složkami tohoto systému, například s hasičským záchranným sborem (dále jen „HZS“) a zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“), při mimořádných událostech nebo v rámci bezpečnostních opatření s PČR, například na zajištění hlídání hranic nebo za covidu při hlídání okresů.

V našich zemích vývoj policie, a to jak státní, tak OP, procházel mnoha etapami vývoje. Dlouhou dobu jsme byli v područí jiných zemí, které naši bezpečnost ve vývoji znatelně ovlivňovaly a přizpůsobovaly svým potřebám. Složku OP ve stavu, jak ji známe, máme od roku 1992, kdy vznikaly první služebny OP na našem území. To všechno umožnilo až přijetí zákona Československé federativní rady 553/1991 Sb., o OP, a změna zákona o obcích, podle níž obce mohly na svém území tyto složky zakládat. (Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022; Česko, 2000b)

2.1 Historie obecní policie

Bezpečnost a historie policejních sborů v naší zemi sahají dlouho do minulosti. Tuto problematiku lze rozvrhnout do pěti základních částí. Jsou jimi:

- Policejní sbory v Rakousku-Uhersku.
- Samostatné Československo.

- Období druhé světové války.
- Období po druhé světové válce.
- Obnova a rozvoj OP po přijetí zákona 553/1991 Sb. (Macek, Uhlíř, 1997; Macek, 2011)

Protože české země byly dlouhou dobu součástí Habsburské monarchie. Tak se vývoj bezpečnosti a policejních sborů řídil vývojem v Rakousko-Uhersku. Pro vývoj policejních složek v našich zemích je důležitý rok 1530, kdy byl v Německu vydán říšský policejní řád. Z tohoto právního předpisu se dále rozvíjela policie v 16. a 17. století na území Habsburské monarchie, jejíž součástí české země byly. V začátcích netvořila policie celistvou složku, kterou známe dnes. Policie se dělila na mnoho odvětví, byla to zejména tato:

- Živnostenská policie.
- Dopravní policie.
- Silniční policie.
- Námořní policie.
- Důlní policie.
- Honební policie.
- Polní policie.
- Stavební policie.
- Dobytčí policie.
- Mravnostní policie.

Každá z těchto policií měla svoje příslušníky a svoji agendu, kterou se zabývala. Takovou předlohou, ze které se později vyvíjely policejní složky, byla v 18. století Vídeňská policejní stráž, která posloužila i jako předloha pro obdobné složky. Na území Rakouska-Uherska v té době existovala městská stráž zejména ve větších městech a Vojenský policejní sbor, který i přes své označení nebyl vojenskou policií. Tento sbor by se dal přirovnat k policii státní. V období druhé poloviny 19. století se v Rakousku-Uhersku začala formovat nová složka, označovaná jako četnictvo. Toto četnictvo za vlády Františka Josefa I. a na jeho příkaz se implementovalo postupně do celé říše. Četnictvo začalo hrát významnější roli i na našem území, zejména při zajišťování bezpečnosti v terénu a tam, kde nebyla přítomna městská ani

státní policie. Vojenský policejní sbor byl později přeměněn na vojenskou policii. Během 70. let 19. století byla jejich úloha ve výkonu služby převedena na strážní sbory, které fungovaly buď na městské, nebo na státní úrovni. Terénní činnost převzala do gesce nově vzniklá složka – četnictvo. Je zajímavé, že v této době jediná složka, která používala uniformy, byla policie v Praze. Na zbytku našeho území zajišťovaly bezpečnost policie městské. Jelikož obce a města měly možnost vydávat svá vlastní nařízení, musela k tomu vzniknout i příslušná složka, která nařízení vymáhala. Právě z tohoto důvodu vznikly městské stráže, které byly podmíněny finančními možnostmi dané obce. Proto byla velikost a vybavení této stráže individuální podle možnost obce. Individuální byly také podmínky k přijetí, které si obce také mohly stanovit samy. Pražská policejní stráž společně s brněnskou policejní stráží byly největší v českých zemích. V Praze policejní stráž tvořilo asi 71 mužů. Ti, kteří tuto policejní stráž tvořili, se zaměřovali na preventivní a následně hlídkovou činnost. Tato stráž měla oprávnění zatýkat jedince, zasahovat při potyčkách, provádět kontroly a eskortovat vězně do jiných měst. Během prusko-rakouské války byl Vojenský policejní sbor stažen z Prahy. To by mělo za následek narušování veřejného pořádku. Aby byla bezpečnost ve městě udržena, byl počet příslušníků městské stráže zvýšen asi na 200 mužů. Tito muži měli udržovat pořádek do doby, než dorazí pruská vojska. I poté, co pruská vojska dorazila, bylo dovoleno městské strážce ve své činnosti pokračovat. Jediné omezení, které bylo Pruskem nastaveno, bylo, že její příslušníci mohli být vyzbrojeni pouze chladnými zbraněmi. (Macek, Uhlíř, 1997; Macek, Uhlíř, 2004)

V českých zemích byla další velkou městskou stráží právě stráž v Brně, která byla založena v roce 1866 a měla v té době 90 mužů. Vedení této složky bylo podřízeno purkmistrovi nebo jeho zástupci. Městská stráž měla i ředitele, kterým byl městský úředník, zastávající pozici městského rady. Každý uchazeč, který se chtěl o pozici u této složky ucházet, musel mít rakouské občanství, být bezúhonný, tělesně zdatný, mít znalost místních poměrů, znát oba zemské jazyky a být svědomitý. Zajímavé bylo, že strážníci byli přijímáni na dvouměsíční zkušební lhůtu. Tito strážníci měli postupovat nestranně a být neúplatní. Také měli dbát na průjezdnost komunikací a působit preventivně, také být vždy zdvořilí k veřejnosti. Jelikož v té době bývalo hodně trhovců, kteří mířili do města za obchodem, i jejich kontrola připadla na tyto strážníky. Ti při svých denních směnách sloužili beze zbraně a v noci měli šavle. To se mohlo změnit, pokud došlo k nařízení, že je třeba mít šavli i při výkonu denní služby. Jelikož docházelo k napadání strážníků, koncem 19. století byli strážníci vyzbrojeni revolvery. Pozoruhodné bylo, že výklad použití zbraně si obce mohly do jisté míry

upravovat, a tak strážníci ve stejné situaci mohli postupovat rozporuplně. Po zavedení revolverů do výzbroje strážníků došlo v Brně k rozdělení na policejní okresy, do kterých spadal určitý počet strážníků. Také počet strážníků se zvýšil asi na 139 mužů. Počátkem 20. století byla zřízena i jízdní policie a zařazena do městské stráže. Díky tomu, že město neustále rostlo, bylo důležité, aby se zvýšil i počet policejních okresů a počet strážníků na 226 mužů, aby byli schopni adekvátně reagovat na bezpečnostní situaci ve městě. Do výzbroje strážníků se dostaly i pušky. (Macek, Uhlíř, 1997; Městská policie Brno, 2012; Macek, Uhlíř, 2004)

Samostatné Československo

Po pádu Rakouska-Uherska a koncem první světové války v roce 1918 vznikl prostor pro vznik samostatného československého státu. I když se změnilo politické a strukturální uspořádání, obce stále měly své právo a mohly pro udržení bezpečnosti zřídit ochranné oddíly. Největší rozdíl byl, že se velitelem těchto oddílů stal starosta. V této době existovaly v Československu naráz tři složky, které měly ve své gesci bezpečnost. Těmito složkami byly policejní úřady, které měly dohromady asi 7 360 mužů. Následovaly četnické stanice, které byly co do počtu největší složkou, která se o bezpečnost starala, ty měly asi 14 123 mužů. Poslední složkou starající se o bezpečnost byli obecní strážníci, těch bylo asi 4 500 mužů. V roce 1922 byl schválen zákon č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti. Tento zákon definoval pravidla pro řízení městských stráží. Jelikož vzrůstala hrozba ze strany nacistického Německa a tím spojená hrozba narušování veřejného pořádku, bylo v roce 1936 vydáno nařízení vlády č. 51/1936 Sb., o organizaci policejní správy a služby. Díky tomu mohla státní policie dočasně přizvat členy obecní stráže a přizpůsobit jejich výkon služby potřebám státní policie. Toto opatření se dalo využít, pokud by ze strany Německa docházelo k provokacím. Tímto krokem se zvýšil počet státních policistů, aby mohli lépe fungovat pro potřeby státu. Dá se říct, že obecní stráž byla podřízena a řízena vedením státní policie. Růst a vývoj ovšem netrvaly dlouho, protože nastalo další válečné období. (Macek, Uhlíř, 1998; Macek, Uhlíř, 2004)

Období druhé světové války

Jelikož začala druhá světová válka a naše země přestala fungovat, protože byla pohlcena Německem. Došlo k velkým změnám v policejních složkách na našem území. Tyto změny byly v plném rozsahu definovány až přijetím vládního nařízení 250/1942 Sb., kdy obce mohly mít a zřizovat obecní policii pouze za předpokladu, že obec měla minimálně 10 000 obyvatel. Od roku 1944 již žádná obec nemohla udržovat ani zřizovat složky OP.

Tím složky OP byly de facto pohlceny protektorátní policií. Poté, co skončila druhá světová válka, došlo opět k rozdělení na státní a místní policii. (Macek, Uhlíř, 2001; Macek, 2011)

Období po druhé světové válce

Po skončení druhé světové války došlo k pomyslné obnově OP. Tato obnova ovšem netrvala dlouho. V roce 1947 byl přijat zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti, kde došlo k tomu, že vznikla jedna policie. Tato nově vzniklá složka se nazývala Sbor národní bezpečnosti. Poté, co byl tento zákon přijat, musely OP předat své materiální a technické vybavení, včetně budov, nově vzniklému Sboru národní bezpečnosti. To byla poslední tečka za OP, která byla po druhé světové válce obnovena. Místo po složce OP vyplnila také nově vzniklá složka, a sice Pomocná stráž Veřejné bezpečnosti. Příslušníci této složky byli dobrovolně rekrutováni a měli povinnosti prokazovat se páskou na levém záloktí s nápisem „*Pomocná stráž Veřejné bezpečnosti*“. I když byli tito příslušníci využíváni při zajišťování veřejného pořádku, nikdy nedosáhli takové využitelnosti, jakou měli strážníci OP v předchozích etapách vývoje. Později přijetím zákona 69/1967 Sb., o národních výborech, mohly národní výbory k zajišťování místní bezpečnosti zřizovat inspekce veřejného pořádku. Tato složka vyhledávala nedostatky a dohlížela na veřejný pořádek. Od občanů také mohla požadovat potřebné náležitosti k objasnění jejich jednání a udělování pokut v blokovém řízení. Tento vývoj trval až do roku 1989, kdy došlo k sametové revoluci. (Macek, Uhlíř, 2004; Macek, Uhlíř, 2011; Macek, 2011)

Obnova a rozvoj OP po přijetí zákona 553/1991 Sb.

V roce 1990 byl přijat zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, a díky tomuto zákonu zastupitelstva obcí dostala opět možnost pro zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku zřizovat složku OP. I když byl zákon o OP přijat až v roce 1992, obce mohly vyčlenit pracovníky, kteří tuto činnost měli na starosti. Tito zaměstnanci dohlíželi na dodržování předpisů vztahujících se k problematice veřejného pořádku a mohli vyžadovat od osob podání vysvětlení, díky čemuž mohli udělovat i blokové pokuty. K činnostem OP ale mohlo dojít, až když vyšla vyhláška 129/1992 Sb., o odborných předpokladech pracovníků OP a způsobu ověřování. Zlomový byl až zákon č. 553/1991 Sb., o OP, kde jasně došlo k vymezení činnosti OP ve vztahu k bezpečnosti. Koncem roku 1992 mělo Československo asi 350 stanic OP po celém svém území s počtem kolem 7 000 pracovníků. Hlavními činnostmi těchto policií byla občanská a preventivní činnost ve městě. Při těchto činnostech měli dohlížet na veřejný pořádek, vymáhat tržní řády a dohlížet na obecně závazné vyhlášky vydané obcí. V začátcích zaznívaly i hlasy o sloučení státní policie s OP. Třebaže ke

sloučení nedošlo, k diskusím docházelo. Ty vznikaly zejména proto, že jak složka OP, tak složka policie se v některých realizovaných činnostech zdvojovaly. I když OP měla samozřejmě menší pravomoci, činnosti byly podobné. Argumenty pro sloučení byly hlavně efektivnější využívání finančních prostředků a lepší využitelnost sloučené složky. Navíc kdyby došlo ke sloučení, nová složka by netrpěla nedostatkem personálu. Argumenty proti sloučení se týkaly zejména toho, kdo bude tuto složku řídit, když OP je podřízena starostovi a státní policie MV. Jednotný názor nebyl ani na financování této složky, u které byl stejný problém, a sice, že finance na chod OP pocházely z rozpočtu obce a finance na chod policie ze státního rozpočtu. V současné době je OP využívána k rozmanitým činnostem pro zajištění bezpečnosti a jejich pravomoci jsou definovány v zákoně č 553/1991 Sb., o OP. Tento zákon byl několikrát novelizován, čímž došlo k dalšímu rozšíření pravomocí strážníků. Ti zajišťují podle zákona „*místní náležitosti veřejného pořádku*“ na katastru obce nebo města, ve kterém byly zřízeny. (Macek et al., 2004; Vetešník et al., 2013; Česko, 1991; Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022; Macek, Hájek, 2003)

2.2 Právní rámec

Strážníci OP se řídí platnými zákony ČR, zejména ústavním zákonem 1/1993 Sb., Ústavou ČR 2/1993 Sb., Listinou základních práv a svobod, zákonem 553/1991 Sb., zákonem o OP, zákonem 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Strážník se řídí dalšími zákony spojenými s oblastí bezpečnosti a krizovou legislativou přijatou v roce 2000, zejména zákonem 239/2000 Sb., zákonem o IZS, zákonem 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Pokud strážník při výkonu své pravomoci jedná s osobou nebo osobami, má při výkonu využít podle zákona 553/1991 Sb., zákona o OP, zákroky a úkony. Je důležité jasně rozlišovat tyto dva pojmy, pokud strážník při výkonu provádí úkon, například žádá osobu o prokázání totožnosti podle „*§ 12 odst. 2 písm. a) jde-li o osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie*“. (Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022) Zatímco zákrok je tvrdší narušení a zásah do práv a svobod osob, se kterými strážník jedná. Jako příklad lze uvést, když strážník při své činnosti použije vůči osobě donucovací prostředky (dále jen „DP“). Tím lze říct, že zákrokem je například použití DP *dle § 18 odst. 1 písm. a) hmaty, chvaty údery a kopy*. (Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022)

Zákon, kterým se OP řídí, pochází z roku 1991, jak už bylo zmíněno. I když byl několikrát novelizován a strážníkům přibýlo pravomocí v oblasti bezpečnosti na území obce, kde je zřízena, k zásadnějšímu přepracování nedošlo. Kromě zákona jsou zde i dvě důležité

prováděcí vyhlášky. Jde o vyhlášku 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti strážníků OP, a vyhlášku 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o OP. Ve vyhlášce 444/2008 Sb. jsou standardizovány zdravotní požadavky, které musí uchazeč splnit, pokud se chce ucházet o práci strážníka. Kdežto ve vyhlášce 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o OP, jsou zejména definovány odborná způsobilost strážníka a zkušební řád zkoušky odborné způsobilosti, kterou musí uchazeč splnit. V této vyhlášce dále lze nalézt, jak má vypadat osvědčení o odborné způsobilosti, které strážník získá úspěšným absolvováním, jak vypadá průkaz strážníka OP, a také bod, kde jsou definovány uniformy strážníka a označení vozidel OP. Každý strážník musí mít uniformní prvky na stejnokroji, které jsou stanoveny v § 14 zmíněné vyhlášky. (ČESKO, 1991; ČESKO, 2008a; ČESKO, 2008b; Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022)

2.3 Postavení obecní policie

Postavení OP v současné době není v rámci zákona 239/2000 Sb., o IZS, nebo celkově v systému jasně vymezeno. I když s IZS přichází do styku prakticky každý den při většině jejich činností, ať už jsou to činnosti pro zajištění bezpečnosti, na které se podílejí s PČR, nebo prověřují oznámení na žádost ZZS, popřípadě poskytují první pomoc, když jsou na místě první, do příjezdu ZZS. Úzká spolupráce je i s HZS, se kterou se podílí například na usměrňování dopravy v místě nehody nebo uzavírají místo nehody, aby mohli pracovníci HZS nerušeně pracovat. Složky OP mají zejména ve větších městech i ve svých hlídkových vozech přístroje automatického externího defibrilátoru (dále jen „AED“) pro zajištění rychlé lékařské pomoci při zástavě srdce. Složka OP ve městech, ve kterých vykonává svou činnost, přichází do styku prakticky s činnostmi celého IZS. Je pravda, že činnosti, které OP provádí, se nejvíce asi shodují s činnostmi pořádkové policie, s níž úzce spolupracuje. (Vetešník et al., 2013; Macek, Hájek, 2003; ČESKO, 2000b)

I když se OP nezabývá řešením trestných činů (dále jen „TČ“), nýbrž se soustředí zejména na přestupky, neznamená to, že by se k TČ nedostala. Pokud dojde ke spáchání TČ, hlídka na místě vyrozumí hlídku PČR, která na místo přijede a událost převezme. Než k tomuto dojde, aby bylo místo TČ zajištěno, strážníci provedou nezbytné kroky k ochraně takového místa. Popřípadě mohou podle § 76 odst. 2 trestního řádu zadržet osobu podezřelou ze spáchání TČ, vůči které mohou použít odpovídající donucovací prostředky podle zákona 553/1991 Sb., zároveň musí na místě ochránit život a zdraví, pokud je ohrožen, a zabezpečit stopy, které by mohly být poškozeny. Již několik let se ozývají hlasy, že zákon o OP je

nedostatečný a bylo by třeba dát složce OP jasný směr, kudy se bude ubírat. I když byl zákon o OP několikrát novelizován, k zásadní změně nedošlo. Strážníkům byly postupem času přidány pravomoci, jak v řešení dopravní situace ve městě, která zejména ve větších městech představuje velký problém, tak v udržení pořádku a bezpečnosti. Ve větších městech, jako jsou Brno, Plzeň, Pardubice, Olomouc, Praha, Ostrava a další, mají OP i jezdecké oddíly na zvládnání davu, například při fotbalových utkáních, nebo mají zřízenou pořádkovou jednotku, která má podobné vybavení jako pořádkové jednotky PČR. Právě zde obě složky úzce spolupracují při doprovodu fanoušků na stadion nebo doprovodu ze stadionu. S tím jsou spojeny i jednotky psovodů, které se ukázaly také jako velice účinné při zvládnání davu. Vše, co má OP ve městě dostupné jak materiálně, tak technicky, se platí z rozpočtu města, které OP zřídilo. Proto se může v některých městech stávat, že výbava strážníků je někdy na vyšší úrovni než u PČR. Nejpatrnější to bývá zejména u vozového parku, kdy strážníci mívají většinou novější vozidla. V zákoně o OP je jasně vymezeno, že řízení OP je podřízeno přímo starostovi. Nebo může být svěřeno určenému členovi zastupitelstva. Řízením OP může být také pověřen strážník zařazený do OP. Takový strážník musí předložit při výběrovém řízení negativní lustrační osvědčení. To nemusí strážník předkládat a nevyžaduje se u osob narozených po 1. prosinci 1971. (Brázda, 2008; ČESKO, 1991; ČESKO, 2009)

Strážníci OP jsou orgánem obce, kde vykonávají svoji činnost. Někde bývá OP označována OP jako městská policie (dále jen „MP“), děje se to zejména ve větších městech, kde na základě zákona může využívat označení MP. Jedná se o tutéž složku, která má naprosto stejné pravomoci. Strážníci se ve svém katastru zabývají kromě dohledu nad dodržováním dopravních předpisů zejména dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení rady obce. Nicméně strážníci mají v gesci celou řadu dalších činností spojených s veřejným pořádkem, jako například občanské soužití, přestupky proti majetku a místní záležitostmi veřejného pořádku. Místní záležitosti veřejného pořádku jsou v zákoně 553/1991 Sb., o OP definovány v § 2 takto:

- a) *Přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku.*
- b) *Dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití.*
- c) *Dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce.*
- d) *Podílí se na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích.*
- e) *Podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku.*
- f) *Podílí se na prevenci kriminality.*

- g) *Provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích.*
- h) *Odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce.*
- i) *Poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra na požádání údaje o obecní policii. (ČESKO, 1991; Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2022)*

Strážníky lze taktéž využívat na akcích pořádaných městem, kde existuje pravděpodobnost většího výskytu osob nebo možnost narušení bezpečnosti. Strážníky OP jako další složky státu trápí nedostatek vhodných uchazečů, které není schopna většina OP přijmout do svých řad. Tito uchazeči neprojdou buď fyzickými testy, psychologickými či zdravotními vyšetřeními, jež musí absolvovat. Podle informací MV ohledně dat o činnosti OP za rok 2022 činil počet strážníků asi 8 600 osob a na území ČR působilo asi 349 OP. Z těchto dat lze vyčíst věkové složení strážníků, kde největší zastoupení mají strážníci ve věku 41–50 let, druhé největší zastoupení mají strážníci ve věku 51–60 let. Při součtu těchto strážníků je to asi 5 490 strážníků z celkového počtu. To odpovídá tomu, že většina strážníků působí u OP již od vzniku této složky. (Vetešník et al., 2013; Městská policie Brno, 2012; Brázda, 2008; Macek, Hájek, 2003; Obecní policie, 2023)

2.4 Zaměstnanci obecní policie

Každá OP má svou hierarchii a samozřejmě i zaměstnance, kteří jsou do této složky zařazeni. Složka OP zná pojem *čekatel*, což je uchazeč, jenž splnil požadavky, které definuje § 4 odst. 1 zákona 553/1991 Sb., o OP, jimiž jsou:

- *Bezúhonný.*
- *Spolehlivý.*
- *Starší 18 let.*
- *Zdravotně způsobilý.*
- *Dosáhl středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou.*
- *Má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. (ČESKO, 1991)*

Poté, co čekatel splní prvních pět podmínek, je přijat a nastupuje do školicího střediska s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) na kurz odborné přípravy. Uchazeč zde získá teoretické znalosti, které potřebuje pro výkon své pozdější činnosti. Zejména se seznámí s právními předpisy, jako jsou zákon

553/1991 Sb., o OP, zákon 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, zákon 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, zákon 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákon 273/2008 Sb., o PČR, a mnoha dalšími zákony spojenými s pravomocí a problematikou OP. Uchazeč i strážník musí mít všeobecný přehled o těchto a dalších zákonech, aby mohli efektivně a dobře vykonávat práci strážníka OP. Ve školicím středisku si osvojí i výcvik v používání donucovacích prostředků, které zákon definuje v § 18 odst. 1. Prostředky, které strážník může během svého výkonu využít, jsou tyto:

- a) *Hmaty, chvaty údery a kopy.*
- b) *Slzotvorný, elektrický nebo jinak obdobně dočasně zneschopňující prostředek.*
- c) *Obušek a jiný úderný prostředek.*
- d) *Pouta.*
- e) *Úder služební zbraní.*
- f) *Hrozba namířenou služební zbraní.*
- g) *Varovný výstřel ze služební zbraně.*
- h) *Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla. (ČESKO, 1991)*

Na tyto DP navazují další paragrafy, které jsou také v zákoně o OP. Týkají se zejména použití služebního psa, použití služební zbraně a samozřejmě s tím spojených povinností, které strážník OP má, pokud takové prostředky použije. Po absolvování odborné přípravy musí čekatel prokázat své získané znalosti před komisí složenou z pracovníků MV, pod kterou OP spadá. K úspěšnému zakončení je třeba splnit a prokázat jak teoretické znalosti z oblasti právních norem, tak získat osvědčení o absolvování výcviku v používání DP. Toto osvědčení strážník získá na dobu pěti let. Po čtvrté úspěšně absolvované zkoušce toto osvědčení strážník získá na dobu neurčitou. Následně se čekatel vrátí ke své OP již jako strážník se všemi oprávněními a povinnostmi, které mu uděluje zákon. Poté zajišťuje místní záležitosti veřejného pořádku ve své obci. S tím je spojen výkon hlídkové služby, usměrňování dopravy, poskytování pomoci, pokud je o to požádán, řešení přestupků a spolupráce se základními složkami IZS. Strážník OP nejvíce spolupracuje s PČR, ke které svým výkonem a službou má nejbližší. Samozřejmě strážníci spolupracují na požádání i se ZZS a HZS či dobrovolnými hasiči. U složek OP také působí civilní zaměstnanci, kteří nemusí splňovat takové požadavky jako čekatelé a strážníci, ale nemají oprávnění jako oni. Tito pracovníci pracují u OP zejména na pozicích IT-oddělení, asistenti prevence

kriminality, obsluha městského kamerového dohledového systému a uklízečky. I když tito pracovníci nemají přímo oprávnění jako strážníci, nedá se říct, že by nebyli pro chod OP důležití. Naopak právě tito pracovníci jsou nedílnou součástí OP, bez které by zejména větší OP nemohly dobře a efektivně fungovat. Tito pracovníci usnadňují práci strážníkům, aby se mohli zaměřovat opravdu jen na bezpečnost a s tím spojené činnosti. (ČESKO, 1991; Úplné znění zákona 553/1991 Sb., 2021)

3 OBECNÍ POLICIE V ZAHRANIČÍ

Bezpečnost zajišťovaná jak OP, tak státní policií v určité formě funguje na celém světě. Místní policie má v každém státě jiné postavení a také je využívána k jiným činnostem. Samozřejmě nelze říct, že určitý stát to dělá dobře, a jiný špatně. Postavení OP v dané zemi je definováno zejména podmínkami, které OP v této zemi má. Na tyto podmínky navazuje, jak jsou takové OP v zahraničí využívány, financovány a také materiálně i technicky vybaveny.

To, jaké má OP postavení v ČR, nelze rozhodně srovnat s podmínkami, které má místní policie v zahraničí. Ve Spojených státech amerických (dále jen „USA“) je bezpečnost řešena velmi vážně, je to samozřejmě dáno též rozlehlostí území USA i tím, že se skládají z 50 států. Policie, která by se dala přirovnat k naší OP, funguje v rámci USA na úplně jiné struktuře a úrovni. Podstatný rozdíl je i z hlediska materiálního, technického vybavení a kompetencí, které taková OP využívá. Například policejní sbor v Los Angeles funguje od roku 1869 a od tohoto roku prošla složka několika reorganizacemi. Tento sbor patří společně s bostonskou policií k z nejstarším a je na něm patrný největší posun. Policejní sbor Los Angeles v podstatě funguje jako v našich podmínkách PČR, i když má statut OP. Již v roce 1950 měli v Los Angeles založenu leteckou službu, která poskytovala policistům vzdušnou podporu zejména při sledování dopravní situace ve městě, potažmo v hledání vozidel. Bostonské policejní oddělení zažilo v průběhu 20. století asi největší rozvoj prostřednictvím rozšíření svých činností o různé specializované útvary. Bostonská policie nyní má pořádkové jednotky, které zajišťují veřejný pořádek v případě nepokojů nebo demonstrací, tým psůvodů a motohlídky, které svou činnost vykonávají jak ve vozidlech, tak na motocyklech. Jelikož je Boston přístavní město, mají zde i oddělení zaměřující se na bezpečnost v přístavech. Od roku 2000 má bostonská policie i oddělení potápěčů. Město je rozděleno na několik částí se svými místními odděleními, která zajišťují bezpečnost ve svých částech. Celkově sbory OP v USA mají svojí Bomb Squad, zásahovou jednotku, oddělení kriminality a vyšetřování. V podstatě si bezpečnost ve městech zpracovává od začátku až do konce, včetně činností, které má v našich podmínkách PČR. (Bultema, 2019; Wells, Evans, 2003)

Evropa je obrovské území samo o sobě, ve kterém je silnou mocností Evropská unie (dále jen „EU“), tvořená 27 státy. Pohyb po těchto státech je v podstatě volný, což může přinášet i bezpečnostní hrozby, které všechny státy musí řešit. Bezpečnostních hrozeb je samozřejmě více (terorismus, organizovaný zločin, migrace, extremismus a další). Řešením v zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku je právě využívání policie nebo OP. Policie ať už státní,

nebo městská zajišťuje vnitřní bezpečnost státu. V evropském prostředí je v každé zemi OP využívána jinak.

Ve Francii je bezpečnost řešena na několika úrovních, a to na státní, kde působí státní policie, tak místní policie. Co se týká místní policie ve Francii, ta není samozřejmě tak velkou složkou, tvoří ji přibližně 21 000 osob, které zajišťují veřejný pořádek a bezpečnost asi ve 3 500 obcích. Tato složka má na starosti zajištění bezpečnosti v obci, zejména preventivní činnost a poskytování pomoci osobám, které o to požádají. Dále má v gesci ochranu majetku, který má ve svém vlastnictví obec, aby nedocházelo k poškozování způsobenému ať už vloupáním, vandalstvím, či dalšími trestnými činy. Místní policie je vybavena materiálně a technicky zejména podle velikosti obce, ve které působí, od toho se odvíjí i počty jejích příslušníků. Strážníci úzce spolupracují se státní policií při řešení zásadních problémů a s orgány města, aby zajistily co nejlepší bezpečnost ve městě. (Krulík et al., 2022; Devroe et al., 2017)

V Belgii je takzvaná lokální policie rozdělena do zón působení, a to zhruba do 196 oblastí. V čele každé z nich stojí ředitel, který se zodpovídá buď obci, pro kterou je daná policie zřízena, nebo více obcím, pod které spadá. Lokální policie řeší pořádkovou i kriminalistickou činnost. Finanční zabezpečení této složky plyne jak z federálních prostředků, tak z prostředků obcí. Existuje zde samozřejmě úzká spolupráce jak s obcemi, tak s federální policií při řešení vzniklých situací. Lokální policie řeší i dopravní situaci ve městech, která může způsobovat potenciální problémy. Mohou ji využívat občané i jako komunikační prostředek mezi zastupitelstvy obce a občany. (Krulík et al., 2022; Donnelly, 2013; Devroe et al., 2017)

V Nizozemsku OP, tak jak ji známe, fungovala v letech 1945–1993, poté ovšem byla sloučena se státní policií. Po roce 2010 došlo nicméně k obnovení pod názvem „*obecní stráž*“. Strážníci mají i pravomoc zatýkat problémové osoby. Stráž vykonává svoji činnost zejména v problémových lokalitách. V některých městech vykonávají příslušníci i činnosti technických služeb. Stráž má v gesci zejména drobnou přestupkovou činnost spojenou s dopravou a veřejnou zelení, i když činnosti nelze kategorizovat, protože nejsou více standardizovány v rámci Nizozemska. (Krulík et al., 2022; Devroe et al., 2017)

V Řecku byly nejvíce vidět OP zejména v souvislosti s Olympijskými hrami v roce 2004. Následně se složka OP dostala do širšího povědomí a více obcí projevílo o ni zájem. S tím, jak se OP zvětšovala, rozšiřovaly se i pravomoci, které mohou příslušníci využít. V současné podobě se starají o dodržování zákonů o odpadech, dopravních nařízeních a dodržování

hygienických standardů na veřejně přístupných místech. Úzce spolupracují s dalšími celky, jako jsou státní policie a celní orgány, se kterými bojují proti padělkům. V současné době není složka OP u veřejnosti příliš populární. Podle tvrzení veřejnosti je činnost OP ve spojení s kontrolou předvídatelná, tudíž postrádá smysl. Kriticky je vnímán i fakt, jakým jsou příslušníci této složky k OP přijímáni. (Krulík et al., 2022; Donnelly, 2013)

Na Maltě je důležitý pro koordinaci a činnosti OP výbor pro místní bezpečnost. Obce mají na svých bedrech bezpečnostní situaci ve městě, včetně péče o dopravní značení, parkoviště a další služby spojené s činností obce. Místní policie vznikla až v roce 2000 a od té doby se dále vyvíjí. Zpočátku byla bezpečnost řešena zejména soukromými bezpečnostními agenturami, které činnosti vykonávaly a městu pronajímaly strážníky, kteří měli svěřeny pravomoci. Strážníci se stali zejména vykonavateli práva v oblasti bezpečnosti dopravy. V souladu s tím se zabývali především výběrem pokut v dopravě. Obce investovaly nemalé peníze i do kamerových systémů, které v dnešní době nabývají na důležitosti. Další rozšířené pravomoci se týkaly zejména chovu psů a postihu za porušování příslušného zákona, tak zákona o odpadech. Od roku 2018 přešli strážníci plně pod správu obcí, které jejich činnosti řeší již přímo. (Krulík et al., 2022; Donnelly, 2013)

V Německu byla složka OP sloučena se státní už od roku 1945 až do 90. let 20. století. Jednotlivé spolkové země v tomto období začaly zřizovat své OP, které byly podřízeny obci, jež je financuje. Jelikož se Německo skládá ze 16 spolkových zemí, nejsou pozice, vybavení ani postavení OP zásadně standardizované. Obecně lze o OP v Německu říci, že je to složka, která nenosí zbraně, je vybavena pouze uniformou, obuškem a pepřovým sprejem. V podstatě působí jako prodloužená ruka zemské policie. Strážníci mají za úkol zejména se zabývat pořádkem na veřejném prostranství. Hlídky jsou pěší i motorizované, s důrazem na preventivní činnost. Strážníci mohou řešit rušení nočního klidu mezi sousedy, ale samostatné občanské soužití nikoli. Strážníci se při hlídkové činnosti v ulicích zaměřují na funkčnost veřejného osvětlení, správné dopravní značení, čistotu ulic a případné nedostatky předávají příslušným orgánům. Nedílnou činností je výběr pokut až do výše 1 000 eur. Tyto pokuty jsou vybírány zejména ve spojitosti se špatným parkováním a dopravní situací. (Krulík et al., 2022; Donnelly, 2013; Meško et al., 2013; Devroe et al., 2017)

Strážníci kromě svých odborových organizací, které si mohou zřizovat v rámci své obce, mají v ČR i několik asociací. Tyto asociace se snaží sdružit co nejvíce strážníků a vyjednávat o lepších pracovních podmínkách a novelizaci zákona o OP. Asociace se snaží jednat přímo

s MV pod, které OP spadá nebo přímo s vládou ČR. K největším asociacím, které působí v ČR patří zejména tyto tři:

- **Svaz obecních a městských policií ČR.** Snaží se strážníky spojit na všech úrovních, aby měli co největší zastoupení, a tudíž i lepší vyjednávací postavení.
- **Kolegium ředitelů MP statutárních měst a hlavního města Prahy.** Tato organizace patří k jedněm z prvních, které fungovaly v ČR, cíle mají stejné jako předchozí.
- **Unie bezpečnostních složek – Výkonný výbor pro městské a obecní policie.** Má stejné cíle jako předchozí, zaměřuje se i na informování strážníků v rámci legislativních změn. Unie bezpečnostních složek a Svaz obecních a městských policií v ČR úzce spolupracují a při novelizacích zákona 553/1991 Sb., o OP, podávaly konkrétní legislativní návrhy na změny.

Obr. 1 Pozvánka (Bednařík,2024)

Firma FTT, která dodává software pro větší množství OP v rámci ČR a střední Evropy, pořádá každoročně mezinárodní konferenci OP, která se koná v ČR. Tento software je nedílnou součástí OP, protože sdružuje několik přístupů do jedné aplikace. Jedná se o přístupy do registru vozidel, registrů obyvatel, centrálního registru řidičů a mnoho dalších. Tato konference je ojedinělou možností, kdy si mohou kolegové z více zemí předat navzájem cenné zkušenosti.

4 DÍLČÍ ZÁVĚR

V teoretické části práce byl rozebrán, historický vývoj jak strážníků OP, tak celkově policejní složky zabývající se bezpečností na našem území. Přiblížili jsme i jaké postavení má OP v současné době zároveň jaké má oprávnění a povinnosti vůči občanům ČR.

Bylo zde přiblíženo i postavení ve spojitosti s IZS, který zajišťuje bezpečnost na území ČR. Jakožto ostatní složka úzce spolupracuje se základními složkami. Složka OP funguje na našem území v současné podobě již přes 30 let. Za tu dobu se podařilo složce získat důvěru občanů a plně se integrovat a zapojit do činností IZS. Strážníci již neplní jen úkoly, pro které byla OP v roce 1992 zřízena, ale přerostla do plnohodnotné složky zabývající se vnitřní bezpečností. Na území, kde je OP zřízena, se tato složka neodmyslitelně podílí na prevenci a zajišťuje každé město bezpečněji. V současné době je význam OP zejména ve větších městech, kde úzce spolupracuje se složkou PČR, a tak se podílí na bezpečnosti ve městě.

V současné době si nelze představit, že by OP zanikla nebo se její činnost značně omezila. To je dáno zejména tím, že bezpečnostní otázky jsou v nynějším světě stále důležitější. Jak ve spojení s bezpečnostními hrozbami jako jsou migrace či kriminalita mládeže nebo dospělých. Ve větších městech hrozí také útok na měkké cíle nebo kritickou infrastrukturu ať už teroristickými činy, či jiným hromadným narušením veřejného pořádku. Ve všech těchto případech může OP poskytnout podporu ať už v rámci systému IZS nebo v rámci zajištění bezpečnosti ČR. Pravomoci, kterými disponuje OP jsou již nyní na vysoké úrovni, nicméně plný potenciál této složky ještě není zdaleka naplněn.

V závěru byl také přiblížen chod obdobných policí v zahraničí kde přístup k této složce je odlišný. S těmito získanými informacemi dále budeme pracovat v praktické části diplomové práce. Smýšlení o možném budoucím potenciálu OP budeme dále rozvíjet v praktické části, kde budou návrhy na zefektivnění složky OP v podmínkách ČR.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 KOMPARACE PŘÍSTUPŮ K ORGANIZACI A ČINNOSTI OBECNÍCH POLICII VE VYBRANÝCH STÁTECH

Státy pro komparaci byly vybrány s ohledem na podobné bezpečnostní prostředí. Mezi vybranými státy z bezpečnostního hlediska není tak výrazný rozdíl. Z tohoto důvodu byly vybrány Slovensko, Bulharsko a Itálie. Bulharsko i Itálie mají přes léto větší množství lidí, kteří míří na dovolenou a potenciálně by mohli způsobovat bezpečnostní problémy. Nicméně v době, kdy se řeší migrace v rámci celé Evropy, je dobré si přiblížit, jak jsou s otázkou bezpečnosti na tom právě tyto státy. Díky komparaci můžeme vidět různé přístupy v řízení, vedení a možném budoucím postavení OP v Evropě. Díky tomu také můžeme nastínit i budoucí vývoj OP v našich podmínkách. Popřípadě můžeme určit, kam chceme, aby OP směřovala, a co bychom od strážníků v rámci ČR požadovali.

5.1 Slovensko

Slovensko je východním sousedem ČR o rozloze zhruba 48 845 km² a s počtem obyvatel přibližně 5,4 milionu. Jelikož Slovensko a Česko tvořily dlouhou dobu jeden společný stát, máme díky tomu i společnou a bohatou historii. Společný vývoj je samozřejmě i v oblasti bezpečnosti a také bezpečnostních sborů. Stejně jako v ČR, i na Slovensku existuje zákon o OP, jímž se v daném státě OP řídí, a zákon o IZS. V zákoně o IZS na Slovensku je jasně definováno postavení OP. To je zásadní rozdíl mezi OP na Slovensku a v ČR. Právě v ČR není postavení OP jasně definováno, i když je OP řazena jako ostatní složka IZS. Na Slovensku se podle zákona 129/2002 Sb., o IZS, dělí tento systém také na základní a ostatní složky. Mezi základní složky IZS patří:

- *Hasičský záchranný sbor.*
- *Záchranná zdravotní služba.*
- *Kontrolní chemické laboratoře civilní ochrany.*
- *Horská záchranná služba.*
- *Báňská záchranná služba.*
- *Policejní sbor.*

Dále jsou zde ostatní složky, a to:

- *Ozbrojené síly Slovenské republiky.*

- *Obecní hasičské sbory.*
- *Závodní hasičské sbory.*
- *Závodní hasičské útvary.*
- *Pracoviště vykonávající státní dozor.*
- *Jednotky civilní ochrany.*
- *Obecní policie.*
- *Slovenský červený kříž.*
- *Jiné právnické a fyzické osoby.*
- *Slovenská inspekce životního prostředí. (Slovensko, 2002)*

Z tohoto zákona jasně vyplývá, jaké mají strážníci OP postavení v tomto systému. Strážníci vykonávají svou činnost na základě zákona Slovenské národní rady o OP č. 564/1991 Sb. Tento zákon je do značné míry dost podobný našemu zákonu o OP. Na Slovensku má OP také přímé spojení s občany prostřednictvím tísňové linky, a to na telefonním čísle 159. V roce 2019 Slovensko zařadilo strážníky OP ke složkám, které mohou pobírat výsluhu za splnění podmínek, které jsou dány zákonem. Slovensko určilo podle zákona podmínky, a to takové, aby strážníci odsloužili minimálně 25 let v řadách OP a dosáhli věku minimálně 56 let. Podle informací MV Slovenska, pod které stejně jako u nás OP spadá, působí na Slovensku asi 2 700 strážníků. Výsluhový nárok zaniká po dosažení důchodového věku, smrti osoby, která takový příspěvek pobírá, pokud osoba začne znovu pracovat v řadách OP nebo pokud má osoba přiznaný předčasné důchod. (Slovensko, 1991)

Financování OP plyne z rozpočtů měst a obcí podle možností, které daná obec nebo město má. Složka OP vzniká a zaniká na základě nařízení obce. Náčelníka OP může na podnět starosty jmenovat a odvolat z funkce zastupitelstvo. Strážníci zajišťují několik činností, které jsou definovány v § 3 jako:

- *Zajišťuje veřejný pořádek v obci, spolupůsobí při ochraně jejich obyvatel a jiných osob v obci před ohrožením jejich života a zdraví.*
- *Spolupůsobí s příslušnými útvary Policejního sboru při ochraně majetku obce, majetku občanů, jakož i jiného majetku v obci před poškozením, zničením, ztrátou nebo před zneužitím ústřední zabezpečujících signalizací a jiných zabezpečovacích systémů.*

- *Dbá o ochranu životního prostředí v obci.*
- *Dbá o dodržování pořádku, čistoty a hygieny v ulicích, jiných veřejných prostranstvích a veřejně přístupných místech.*
- *Vykonává obecně závazné nařízení obce, usnesení obecního zastupitelstva a rozhodnutí starosty.*
- *Objasňuje přestupky.*
- *Oznamuje příslušným orgánům porušení právních předpisů, jejichž řešení nespadá do působnosti obce.*
- *Oznamuje obci porušení zákazu požití alkoholických nápojů a jiných návykových látek osobou nezletilou do 15 let nebo mladistvou do 18 let.*
- *Plní úkoly na úseku prevence v rozsahu působnosti stanovené tímto zákonem.*
- *Doručuje písemnosti, určí-li tak soud.*
- *Obec může také vymezit OP i další úkoly, stanoví-li to zvláštní zákon. (Slovensko, 1991)*

Strážníkem se může stát pouze osoba starší 21 let za předpokladu, že splní zkoušky odborné způsobilosti v celkovém rozsahu 420 hodin. Nově příchozí uchazeči ke složkám OP musí být také duševně a fyzicky způsobilí k činnostem OP. Odbornou způsobilost nemusí uchazeč splnit, a přesto se považuje za osobu, která takovou přípravu splnila, pouze za předpokladu, že studoval obor bezpečnostní služba buď na střední, anebo na vysoké škole. (SLOVENSKO, 1991; SLOVENSKO, 2002; SLOVENSKO, 2003a; SLOVENSKO, 2003b)

Strážníci OP po úspěšném absolvování odborné přípravy skládají slib v tomto znění: „*Slibuji, že budu řádně plnit své povinnosti, chránit zájmy obce a jejích obyvatel, zachovávat ústavu, zákony a ostatní obecně závazné právní předpisy*“. (Slovensko, 1991) Zkouška odborné způsobilosti je vykonávána před tříčlennou komisí a skládá se z písemné a ústní části. Strážníci ve větších městech, podobně jako u nás, mají různá oddělení, která zajišťují bezpečnost. Jsou to především oddělení, jež se více zaměřují na dodržování veřejného pořádku (například pořádková jednotka). Tato jednotka, jak je ostatně vidět i na snímku níže, má dost odlišné vybavení od běžných strážníků, kteří se zaměřují například na dopravu. Tito strážníci jsou vybaveni jak taktickými vestami, tak i odpovídajícím výcvikem pro zvládání dalších mimořádných situací. Dále mají oddělení kynologie, dopravní oddělení, oddělení

přestupků, oddělení prevence a další, jež tvoří podporu celému systému IZS a podílí se na bezpečnosti ve městě. Strážníci OP mají zavedeno také hodnostní označení strážníků, podle kterého lze rozeznat, jak je strážník dlouho u této složky. Jelikož jsou strážníci ozbrojenou složkou, musí mít zbrojní průkaz, který lze získat až po dovršení věku 21 let. Proto je nejspíše taková i věková hranice, odkdy se k této složce mohou uchazeči hlásit. Strážníci OP používají podle zákona krátkou kulovou zbraň, která je v majetku obce. Strážník OP smí použít zbraň pouze v krajní nouzi, při nutné obraně, nebo aby odvrátil ohrožující útok, který hrozí střeženému objektu nebo místu, kde je zákaz vstupu, po marné výzvě, kterou učinil. (SLOVENSKO, 1991; SLOVENSKO, 2002; SLOVENSKO, 2003a; SLOVENSKO, 2003b; Na Slovensku pôsobí 2 700 mestských a obecných policajtov, 2023; Základní informace, 2023; Meško et al., 2013)

Obr. 2 Příslušníci Pohotovostní pořádkové jednotky Košice (Čermáková a Sabo, 2021)

5.2 Bulharsko

Tato země má zhruba 6,9 milionu obyvatel a celkovou rozlohu asi 110 993 km². Země je rozdělena do 28 regionů, pod které spadá přibližně 264 obcí. Bezpečnost je řešena zejména prostřednictvím MV, pod něž spadá:

- Národní policejní služba. Tato služba by se dala přirovnat k naší kriminální policii, která řeší obecnou kriminalitu v souvislosti s veřejným pořádkem.

- Národní služba pro boj s organizovaným zločinem a pro výkon zvláštních činností. Tato služba, jak už napovídá sám název, má zejména za úkol bojovat s organizovaným zločinem, který představuje problém asi v každém státě.
- Četnictvo. Tato složka je něco mezi armádním sborem a uniformovanou policií. Působnost této složky není územně omezena, může působit jak v rámci měst, tak v dalších částech.
- Pohraniční policejní služba. Tato služba zajišťuje ochranu státních hranic.
- Národní bezpečnostní služba. Představuje obdobu naší Bezpečnostní informační služby.

V případě narušení veřejného pořádku většího rozsahu lze pro zvládnutí této situace povolati armádu, která má asi 20 000 příslušníků národní gardy a dalších asi 280 000 rezervistů. V zemi působí také Národní vyšetřovací služba, která je v gesci ministerstva spravedlnosti. Tato služba řeší zejména závažnou trestnou činnost. (Button, 2019; Krulík et al., 2022)

Do roku 2010 města využívala nejvíce soukromé bezpečnostní agentury, které zajišťovaly bezpečnost a plnily další úkoly, které dané město požadovalo. Složka OP mohla v Bulharsku vzniknout až po roce 2010, kdy pro to byla přijata vhodná legislativa, která odstranila omezení, jež do té doby existovala. Složka OP má hlavně za cíl zajistit ochranu veřejného pořádku a bezpečnost v silničním provozu. Kromě těchto činností provádí také kontrolní činnosti týkající se dodržování nařízení místních samosprávných orgánů. Strážníci plní své úkoly na území, které je definováno ve smlouvě mezi krajskými ředitelstvími MV a starosty obcí. Strážníci vykonávají službu ve stejnokroji, na kterém nosí insignie se znakem obce, kde slouží. Tuto insignii mají umístěnu na rukávu a hrudníku. Obce, které zřídí OP, mohou strážníkům poskytnout i odznaky, které jsou schváleny MV. Strážníci mohou svou činnost vykonávat i v civilu, pokud je takový pokyn vydán starostou obce a místně příslušným policejním ředitelem. Řízení OP a metodické pokyny jsou v gesci oblastních ředitelství MV. Strážníci vykonávají zejména tyto úkoly:

- *ochranu práv a svobod občanů, ochranu jejich životů, zdraví a majetku.*
- *prevenci kriminality.*
- *ochranu veřejného pořádku na území obce.*
- *Kontrolu bezpečnosti provozu a zajištění nerušeného pohybu městské dopravy.*

- *Ochranu objektů.*
- *Kontrolní a administrativně-trestní činnost v souladu s platnou legislativou a nařízeními zastupitelstva obce.*
- *Pomoc úředníkům obecní správy při plnění jejich služebních povinností souvisejících s kontrolou dodržování nařízení zastupitelstva obce, příkazů a příkazů starosty ve věcech zajištění veřejného pořádku na území obce.*
- *Pomoc zastupitelstvům obcí a radnicím při ukončení samosprávných aktů na základě rozhodnutí soudních orgánů.*
- *Zabezpečení akcí konaných na území obce.* (BULHARSKO, 2010; Krulík et al., 2022)

Ještě, než mohla v Bulharsku vzniknout první OP, kterou v roce 2011 zřídilo město Sofie, zajišťovala bezpečnost a ochranu majetku v tomto městě právě městská bezpečnostní agentura Egida. Tato agentura nezankla ani po vytvoření OP a dále vykonává svoji činnost. Egida vznikla v roce 1998, kdy v podstatě pro město zajišťovala i úklidové činnosti a zabezpečování majetku města. Dohlížela na pořádek v metru, na hřbitovech a dalších prostorech, které patřily městu. Zpočátku celý tento projekt fungoval velice dobře, došlo tím ke snížení kriminality a větší bezpečnosti v ulicích. Agentura v podstatě na sebe vydělala i svými dalšími aktivitami pro jiné firmy, což bylo výhodné jak pro město, tak pro jeho obyvatele. Jelikož se ale trh časem naplnil i dalšími soukromými bezpečnostními složkami, monopol, který tato agentura měla, skončil. Z agentury se stala pro město spíše finanční zátěž, a proto v poslední době požadují zánik této agentury, popřípadě sloučení právě s OP v Sofii. (Krulík et al., 2022)

Jak již bylo zmíněno, první OP vznikla ve městě Sofii na začátku roku 2011, kdy k této složce patřilo asi 115 zaměstnanců, z toho 75 strážníků ve výkonu služby na ulici. Předpokládaný budoucí vývoj této složky je okolo 300 zaměstnanců. Jak je vidět na snímku níže, strážníci v Sofii nemají více specializované vybavení, mají pouze stejnokroj, jediný rozdíl mezi státní policií a OP spočívá pouze v tom, že strážníci mají nášivku na pravém rukávu. Zaškolovací kurz na pozici strážníka probíhá na policejní akademii, která zajišťuje prolongační kurzy. O velkém provázání se státní policií vypovídá i to, že prvních asi 115 zaměstnanců OP Sofie bylo převedeno z řad státní policie. Jelikož město nefinancuje strážníky samo, také o řízení samo nerozhoduje. (Krulík et al., 2022)

Obr. 3 Příslušníci OP Sofia (Общинска полиция, 2016)

Požadavky na uchazeče jsou tyto: bezúhonný, spolehlivý, s bulharským občanstvím, který dosáhl věku minimálně 21 let. V Bulharsku je celkově k OP a strážníkům veřejnost značně skeptická. Mezi hlavní problémy, které veřejnost označuje, se řadí zejména financování, které není řešeno transparentně. Prostředky na chod OP a na mzdy pro strážníky jdou jak z prostředků obce, tak z prostředků státu. Odpůrci tohoto systému poukazují zejména na to, že financování soukromých bezpečnostních agentur by města vyšla na podstatně nižší částky. Strážníci, přestože v zákoně mají mnoho kompetencí, jsou nejvíce využíváni k usměrňování dopravy a k pokutování nesprávného parkování, což je problém v každém městě. Napříč Bulharskem jsou města budovány i kamerové systémy k pokrytí území měst, přičemž vznikají i operační střediska, odkud strážníci provádějí kontrolní činnost a mohou odhalovat protiprávní jednání. Tato střediska jsou financována většinou právě z rozpočtů měst. Je však zajímavé, že ve městech, kde takový projekt funguje, například ve městě Ruse, má ke kamerovým systémům přímý přístup i státní policie. V Bulharsku je vidět, že OP je zatím velmi mladá složka, a k čemu má být využívána, není ještě přesně určeno. Přece jen složka OP zde funguje pouze zhruba 14 let, což je krátká doba na posouzení, jestli je složka přínosná, či nikoliv. Je pravda, že Bulharsko má silnou policejní složku, která je úzce propojena s OP. To nutně nemusí znamenat problém, nicméně pokud provázanost dosahuje takového rozsahu, jako je tomu v Bulharsku, je otázka, zda složka OP musí v zemi fungovat.

Strážníci OP mají oproti státní policii samozřejmě výrazně méně pravomocí a při řešení řady událostí se státní policií úzce spolupracují. (Bulharsko, 2010; Krulík et al., 2022)

5.3 Itálie

Tento stát má celkovou uváděnou rozlohu přibližně 302 068 km². Počet obyvatel z roku 2021 činí asi 59,3 milionu. Itálii tvoří 20 regionů s celkovým počtem zhruba 7 960 obcí. Bezpečnost v Itálii je řešena na velmi vysoké úrovni i v rámci EU. Vnitřní bezpečnost státu má na starosti asi 300 000 osob. Bezpečnostní systém je na celostátní úrovni strukturován do:

- státní policie – tuto složku tvoří asi 100 000 osob ve služebním poměru a dalších asi 6 000 civilních zaměstnanců. K této složce patří také pohraniční policie, která má na starosti zajištění hranic,
- četnictva – tato složka je zejména vojenská a spadá pod ministerstvo obrany. Ovšem plní-li v rámci tohoto systému poslání vnitřní bezpečnosti a udržování veřejného pořádku, spadá pod ministerstvo vnitra. Četnictvo je tvořeno asi 109 000 příslušníky,
- finanční a celní policie – tato složka podléhá ministerstvu financí a řeší zejména trestnou činnost spojenou s finančně motivovanými činy. V gesci má i celní řízení a zabývá se nelegální migrací v zemi. Finanční a celní policii tvoří asi 63 000 osob. V podstatě je složka obdobou naší celní správy,
- vězeňské policie – jak už sám název napovídá, jedná se o policii, která vykonává svou činnost ve spojení s výkonem trestu a ve vězeních. Jedná se o obdobu vězeňské služby v ČR.
- lesní policie – tato policie je v gesci ministerstva zemědělství a plní úkoly i z oblasti ochrany obyvatelstva.

Aby došlo ke zvýšení bezpečnosti, byl počet příslušníků uměle navýšen tím, že bylo asi 4 000 vojáků využito k hlídkovým činnostem, zejména ve větších městech, jako jsou Řím, Vatikán, Neapol a další. Tento krok nebyl veřejností přijat pozitivně. Mnoho lidí upozorňovalo na to, že než řešit bezpečnost tímto krokem, bylo by lepší zaměřit se na nábor dalších policistů, popřípadě rozšířit pravomoci, které mají. (Krulík et al., 2022; Devroe et al., 2017)

Obecní stráž v Itálii představuje službu pouze na území určité obce. Tyto složky v dnešní době mají všechna města a celá řada obcí. V Itálii je počet strážníků uváděn kolem 60 000 osob. Největší OP, která v Itálii působí, je v hlavním městě Římě. Itálie má se složkou OP velkou historickou zkušenost, a to již z dob starověkého Říma, kdy existovala složka zaměřující se na pořádek na území obce. Tato složka působila coby služba včasného varování před požáry. Složka byla využívána i k hašení požárů, pokud města neměla svůj hasičský sbor. Strážníci OP mají v gesci zejména udržování veřejného pořádku a dohled nad plynulostí dopravy. Jak je vidět na snímku níže, strážníci OP, kteří se zabývají dopravou, jsou vybaveni i radarem na měření rychlosti. Právě využíváním těchto radarů mohou přispět ke zvýšení bezpečnosti v dopravě. (Krulík et al., 2022)

Obr. 4 Příslušníci dopravní OP v Římě (Cosa fa la Polizia Roma Capitale, 2024)

Strážníci jsou úkolováni buď přímo starostou, nebo prostřednictvím městské rady. Strážníci mohou mít v gesci i tyto činnosti:

- Zajišťují kontrolu a ochranu životního prostředí.
- Dohlíží na dodržování bezpečnosti na stavbách.
- Provádějí kontroly týkající se pořádku na tržištích.
- Provádějí kontrolní činnost související s přistěhovalectvím.
- Trestají obchod s padělaným zbožím.

- Působí preventivně v oblasti kriminality, která je spojena zejména s pochůzkovou činností.
- Zajišťují pořadatelskou činnost, pokud město pořádá nějakou akci.
- Zabývají se taktéž stížnostmi, které jsou doručovány obecním úřadům.
- Podílí se na dodržování pořádku při demonstracích nebo protestech.

Pokud se jedná o větší složku OP, může vytvářet i specializovaná oddělení pro lepší fungování a zajišťování bezpečnosti. Jsou to zejména útvary jako:

- Pohotovostní jednotka, která rychle reaguje na události.
- Vyšetřovací jednotka.
- Jednotky zabývající se ochranou obyvatelstva.
- Jednotka zaměřující se na výběr daní, které jsou v gesci výběru místního úřadu.
- Jednotka, která se zaměřuje na kontrolu tržnic.
- Jednotka hipologie.
- Jednotka kynologie.
- Jednotka zaměřená na ochranu životního prostředí.
- Jednotka zaměřující se na dodržování pořádku na vodních hladinách.
- Jednotka antikonfliktního týmu, potažmo jednotka zaměřující se na občanské soužití.
- operační střediska, která přijímají oznámení a provádí kontrolu kamerových systémů. (Krulík et al., 2022; Devroe et al., 2017)

I zde platí, že čím větší je OP, tím lépe je vybavena. V největších městech Itálie je úroveň materiálního vybavení strážníků tak vysoká, že mohou materiálně konkurovat i státní policii. I když je OP zřizována obcí, která řídí i činnosti, mohou být strážníci povoláni k plnění větších úkolů na úrovni regionu vládním komisařem pro daný region. Strážníci OP se věnují dopravní agendě pouze v nezbytně nutném rozsahu. Největší podíl mají zejména v činnostech zaměřujících se na místní záležitosti veřejného pořádku. Co se týká výstroje a vybavení, ty se liší podle toho, o jakou jednotku se jedná a k jakým je využívána činnostem.

Strážníkem se může stát osoba, která je ve věku 18–30 let. Tyto osoby musí splňovat fyzické a samozřejmě i psychologické předpoklady. Uchazeč musí kromě věku splnit další podmínky, a to:

- Být občanem jedné ze zemí EU.
- Ovládat dobře italský jazyk.
- Mít ukončeno středoškolské vzdělání minimálně maturitní zkouškou, pro vedoucí pozice titul z vysoké školy.
- Být držitelem řidičského průkazu na osobní automobil.
- Být bez trestní minulosti.
- Nesmí jít o osobu vyloučenou z jiných ozbrojených sil.

Při náboru nových strážníků absolvují vybraní uchazeči šestiměsíční kurz, který se většinou pořádá na policejním ředitelství pro danou oblast. Strážníci mohou používat střelné zbraně, které vlastní obec, ale musí být držiteli odpovídajícího zbrojního průkazu. O tom, čím jsou strážníci vyzbrojeni, rozhoduje městská rada, popřípadě zastupitelstvo. Aby strážníci mohli nosit zbraň, pokud neprošli základní vojenskou službou, musí mít další absolvované školení týkající se manipulace se zbraní. (Krulík et al., 2022)

O to, jakým materiálním vybavením strážníci disponují, rozhoduje do jisté míry obec, ve které je OP zřízena. Pokud obec rozhodne o tom, že strážníci při výkonu nosí zbraň, mohou nosit zbraň. Nicméně existují i taková města, kde strážníci nemají dovoleno nosit zbraň, mají pouze osobní obranné prostředky, případně jsou bez výzbroje. Takto vybavení strážníci jsou především v menších městech nebo obcích. Je otázka, nakolik jsou takto nevyzbrojení strážníci schopni efektivně plnit svou činnost. Pokud se jedná o velká města, příslušníci mají zbraň i pouta. Budoucí vývoj strážníků OP byl v Itálii jasně definován a to tak, aby byly nepřetržité OP zřízeny ve všech obcích s více než 10 000 obyvatel. Dále uniformy, výzbroj, výstroj, označení vozidel a hodnosti budou v rámci provincií standardizovány. Ideální počet strážníků by byl, kdyby jeden strážník připadal asi na 750 obyvatel. V obcích, které mají více než 10 000 obyvatel, by měla být vybudována operační střediska a prostory pro osoby, které jsou zadrženy před předáním dalším institucím. Tyto obce by měly služebny vybavit i zbrojnicí, posilovnou a tělocvičnou pro budoucí výcvik sebeobranu. (Krulík et al., 2022; Devroe et al., 2017)

Společně s těmito sbory funguje i dobrovolnictví, které pomáhá zajišťovat záležitosti místního pořádku. Osoby, které vykonávají tuto funkci, musí být starší 18 let a musí na policejním oddělení složit odpovídající zkoušku. Tito dobrovolníci nejsou ozbrojeni, mají pouze vestu, na které je nápis *Assistance Civici*. Tyto osoby nemají právo kohokoli zadržovat nebo nějak jinak omezovat na osobní svobodě. Většinou tyto osoby provádějí hlídkovou činnost ve městech v maximálně tříčlenných skupinách a v případě zjištění protiprávního jednání přivolávají policii nebo strážníky OP. Dále jsou využíváni jako bezpečnostní dozor u škol, popřípadě na přechodech pro chodce. Využití nacházejí i při pořadatelských činnostech. Obec může stanovit i finanční ohodnocení, které za takové činnosti osobám náleží. Tuto službu lze v našich podmínkách přirovnat k asistentům prevence kriminality, kteří jsou zařazeni k OP. V Itálii také fungují neformální sousedské hlídky, které zajišťují sami obyvatelé. Tyto hlídky mají působit zejména preventivně, aby došlo ke snížení výskytu trestných činů. Některé části Itálie mají větší suverenitu. Jedná se většinou o lokality, kde se více koncentrují turisté. Zde jsou strážníci hlavně využíváni k dohlížení na plynulost a bezpečnost v dopravě, popřípadě k řešení parkování v dané obci. (Krulík et al., 2022; Devroe et al., 2017)

5.4 Komparace vybraných oblastí

Oblastí, které mohou být vhodné ke komparaci, je spousta. Na základě použití metody panelové diskuse a brainstormingu s kolegy z OP byly zvoleny hlavní oblasti: právní rámec, financování OP, odpovědnost za zřízení OP, školení OP, materiální vybavení OP, podmínky přijetí k OP, sociální zajištění strážníků OP, kompetence OP. Tyto vybrané oblasti budou komparovány v tabulce níže.

Tab. 1 Oblasti komparace (ČESKO,1991; SLOVENSKO,1991; Bulharsko,2010; Krulík et al., 2022)

Oblast komparace	Česká republika	Slovensko	Bulharsko	Itálie
Právní rámec	Zákon 553/1991Sb., Zákon o obecní policii, a související vyhlášky 418/2008 Sb., a 444/2008 Sb.,	Zákon č. 564/1991 Sb., Zákon Slovenské národní rady o obecní policii a související vyhlášky 532/2003 Sb., a 590/2003 Sb.,	Nařízení č. Iz-1027 z roku 2010 o zřízení složek OP.	Prezidentský dekret č. 616 z roku 1977 a zákon č. 65 rámcový zákon o typech obecních policii z roku 1986.
Financování OP	Z rozpočtu měst a obcí. Popřípadě lze městu pro OP darovat materiální vybavení.	Z rozpočtu měst a obcí.	Spolufinancováno z rozpočtů měst, obcí a státu.	Z rozpočtu měst a obcí.

Oblast komparace	Česká republika	Slovensko	Bulharsko	Itálie
Odpovědnost za zřízení OP	Odpovědná je obec. Složku OP zřizuje obecně závaznou vyhláškou.	Odpovědná je obec a složku OP zřizuje nařízením obce.	Odpovědnost za zřízení OP má starosta a ministerstvo vnitra, které povoluje zřízení.	Obce a města, zřizují OP na základě rozhodnutí starosty.
Školení OP	Akreditované středisko Ministerstvem školství a tělovýchovy.	V gesci Ministerstvo vnitra. Kurz odborných předpokladů je v trvání 420 hodin.	Provádí policejní akademie v gesci Ministerstva vnitra.	Zajišťuje policejní ředitelství v dané provincii po dobu šesti měsíčního kurzu.
Materiální vybavení OP	Vybavení se do značné míry odvíjí od peněz obcí. Proto není vybavení standardizované napříč ČR. Základem jsou pouta, teleskopický obušek, zbraň, slzotvorný a jinak obdobně paralytický prostředek.	Materiální vybavení je dáno zákonem a zároveň tím kolik si může dovolit obec do OP investovat. Základem jsou pouta, teleskopický obušek, zbraň, slzotvorný a jinak obdobně paralytický prostředek.	V Bulharsku není materiálně standardizovaná. Její materiální zabezpečení je pouze základní vybavení, mezi které patří obušek, pouta, slzotvorný nebo jinak obdobně paralytický prostředek.	Materiální vybavení je poměrně různorodé zejména se odvíjí od velikosti OP. Popřípadě od toho, jak je obec, která OP zřídila finančně zajištěná. Vybavení není dáno standardně ale je v gesci obce, která zřídila OP.

Oblast komparace	Česká republika	Slovensko	Bulharsko	Itálie
Podmínky přijetí k OP	Uchazeč musí mít min. 18 let být občan ČR, spolehlivý bezúhonný zdravotně a psychicky způsobilý.	Uchazeč musí mít minimálně 21 let být spolehlivý bezúhonný zdravotně způsobilý a být občanem SK.	Uchazeč musí být pro výkon činnosti fyzicky i psychicky způsobilý. Minimální věk 21 let mít státní občanství.	Strážník musí mít mezi 18-30 lety být fyzicky i psychicky schopný vykonávat poslání strážníka být občanem EU.
Sociální zajištění strážníků OP	Strážníci mají nárok na odchodné. Po minimálně 15 letech a dosažení věku minimálně 50 let při skončení pracovního poměru z vlastní iniciativy. Odchodné je v rozmezí jednoho měsíčních platů. Za každý další rok nad 15 let se odchodné zvyšuje až k maximální výši což je šestinásobek měsíčního platu	Strážníkům v roce 2019 byla schválena renta. Této renty může strážník dosáhnout v případě, že odpracuje minimálně 25 let a dosáhne věku minimálně 56 let. Tato renta je strážníkům placena ze speciálního pojištění do, kterého si strážníci přispívají sami ze mzdy.	V Bulharsku v současné době není tato situace řešena.	V Itálii v současné době není tato situace řešena.

Oblast komparace	Česká republika	Slovensko	Bulharsko	Itálie
Kompetence OP	<p>Strážníci zajišťují ochranu majetku a osob, dohlíží nad dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení obce. Dohlíží na dodržování silničních předpisů, provádí preventivní a hlídkovou činnost. Dohlíží na dodržování předpisů ohledně ochrany veřejného zdraví a veřejného pořádku.</p> <p>Provádí kontrolu na veřejných prostranstvích a odhalují přestupky, které lze řešit prostřednictvím obec.</p>	<p>Strážníci mají v gesci veřejný pořádek na území obce dále spolupracuje při ochraně všech osob na území dané obce.</p> <p>Společně s Policejním sborem působí při ochraně majetku obce a občanů.</p> <p>Dbají na dodržování čistoty na veřejných prostranstvích.</p> <p>Dbá o ochranu životního prostředí. Odhalují přestupky zejména při bezpečnosti a plynulosti silničního provozu</p> <p>Provádí preventivní činnosti</p>	<p>Ochrana práv a svobod občanů, zejména ochrana životů zdraví a majetku.</p> <p>Podílí se na prevenci kriminality</p> <p>Dále zajišťuje ochranu veřejného pořádku na území obce, kde vznikla.</p> <p>Dodržování bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.</p> <p>Zajišťují ochranu úředníkům obce při jejich činnosti.</p> <p>Zabezpečuje akce, které jsou konané na území obce.</p>	<p>Zajišťování kontroly a ochrany životního prostředí. Dodržování bezpečnosti na stavbách</p> <p>Provádění kontrol ohledně pořádku na tržištích. Kontrola přistěhovalectví. Trestání obchodu s padělaným zbožím</p> <p>Prevence kriminality.</p> <p>Zabezpečuje akce, které jsou konané na území obce. Strážníci se zabývají i stížnostmi, které jsou doručovány obecním úřadům Strážníci se podílí na dodržování pořádku při demonstracích nebo protestech.</p>

Jak lze vidět v tabulce, přístupy k otázce OP ve vybraných státech jsou v některých oblastech stejné, v jiných zase odlišné. V zásadě se shodují v oblasti výběru uchazeče, který je klíčový a určuje, jak je složka kvalitní. Nicméně ostatní činnosti jsou vždy mírně odlišné, specifické, tak aby vyhovovaly potřebám daného státu. Zajímavou oblast představuje i materiální vybavení a sociální zajištění strážníků. Jak je vidět, v každém státě není vybavení a sociální zajištění samozřejmé, což je naštěstí v podmínkách ČR vyřešeno dobře. Každý stát řeší tyto oblasti individuálně. Oblastí, které lze porovnávat, je samozřejmě mnoho. Tyto vybrané jsou hlavní pro chod a pochopení fungování OP ve vybraných státech.

6 DISKUSE VÝSLEDKŮ KOMPARACE

Následná diskuse vychází z komparační tabulky uvedené výše. Díky tomu můžeme vidět, jak vybrané státy přistupují k řešení jednotlivých oblastí, které byly ke komparaci zvoleny. Tato diskuse následně pracuje se zjištěnými informacemi ohledně řízení a činnosti OP i se studiem jejich právních norem, jimiž se OP řídí. Vybranými státy pro oblasti komparace jsou ČR, Slovensko, Bulharsko a Itálie.

6.1 Právní rámec a financování OP

První oblast definuje právní ukotvení činností strážníků OP. Ve všech zemích je vždy činnost řízena právním ukotvením. V ČR je jak zákon z roku 1991 o OP, tak i prováděcí vyhlášky, které stanovují, co strážník musí splnit. Vyhlášky specifikují zdravotní podmínky ohledně zájemců o práci strážníka a provádění zákona o OP. Na Slovensku mají také zákon z roku 1991 o OP a s tím související vyhlášky, které rovněž objasňují, co strážníci musí splnit. Bulharsko má postavení OP definováno pomocí nařízení z roku 2010. Jak je zřejmé z tohoto nařízení, OP je poměrně mladou složkou, která se může do budoucna dále rozvíjet či novelizovat. Itálie řídí OP prezidentským dekretem z roku 1977 a zákonem o OP z roku 1986. Strážníci mají v této zemi nejdelší historii, největší rozvoj i zkušenosti. I tak se stále tato oblast vyvíjí. Právní ukotvení mají všechny země vyřešeny dobře a komplexně, aby zapadalo do bezpečnostní politiky země.

Druhá oblast porovnávala financování OP. V případě ČR je financování z rozpočtu měst nebo obcí, popřípadě OP může přijímat dary ve formě materiálního vybavení. Na Slovensku je situace obdobná jako v ČR. Je to dáno i tím, že obě složky se vyvíjely v podstatě identicky, už díky tomu, že máme společnou historii bezpečnostních složek. V Bulharsku je zajímavé, že na financování se podílí jak města, obce, tak stát, který v podstatě platí mzdy strážníků. V Itálii, stejně jako je tomu v ČR i na Slovensku, pochází financování strážníků z rozpočtů měst a obcí. Financování je ve všech zemích kromě Bulharska řešeno z rozpočtu měst a obcí. Pouze v Bulharsku je složka OP spolufinancována z rozpočtů měst a státu.

6.2 Odpovědnost za zřízení OP, školení OP a materiální vybavení strážníků

Třetí oblastí komparace je zřízení složky OP. V podmínkách ČR je za zřízení OP odpovědná obec/město a zřízena či rušena je obecně závaznou vyhláškou města nebo obce. Slovensko má odpovědnost za zřízení, nebo zrušení OP vyřešeno nařízením obce nebo města.

V Bulharsku je za zřízení OP odpovědný starosta, který musí mít ovšem předchozí povolení ze strany MV. V Itálii je za zřízení odpovědná obec, ale na základě rozhodnutí starosty. Odpovědnost za řízení je také velmi podobná, v podstatě ve všech případech je zde klíčová obec, aby mohla složka OP vzniknout.

Čtvrtou oblastí je zajištění školení OP. V rámci ČR jde o školení v akreditovaném středisku MŠMT. Délka takového školení není nikterak stanovena. Uchazeč musí pouze splnit podmínky stanovené vyhláškou. Na Slovensku má školení strážníků v gesci MV a kurz odborné přípravy mají stanoven v rozsahu 420 hodin. V Bulharsku má školení strážníků na starosti policejní akademie, která spadá pod MV. Kdežto Itálie má řešeno školení policejním ředitelstvím, které je v provincii, kde strážník vykonává svou činnost. Toto školení trvá šest měsíců. Největší rozdíl nastal u školení OP, kdy asi nejkomplexnější program školení má Itálie, následovaná Slovenskem, poté jsou na podobné úrovni ČR a Bulharsko.

Pátou oblastí je vybavení strážníků OP ve vybraných státech. V podmínkách ČR není materiální vybavení nikterak standardizováno, nicméně základem vybavení, které strážníci mají, je teleskopický obušek, pouta, slzotvorný nebo obdobně paralyzační prostředek, zbraň. Další materiální vybavení strážníků záleží na tom, kolik obec či město vydá ze svého rozpočtu na chod OP. Na Slovensku je situace s vybavením stejná. Zde základ tvoří stejně jako v ČR teleskopický obušek, pouta, zbraň, slzotvorný prostředek a další vybavení podle možností obce nebo města. Bulharsko má strážníky většinou beze zbraní, mají pouze pouta, slzotvorný prostředek a teleskopický obušek. V Itálii je přístup k materiálnímu vybavení strážníků poněkud odlišný. Přístup a vybavení se liší podle velikosti dané obce nebo města. Pokud je město nebo obec větší, i vybavení strážníků pak bývá lepší. V největších městech jsou schopni svým vybavením konkurovat i státní policii. Vybavení není definováno a v podstatě to, jaké vybavení strážníci mají, si určí sama obec či město. Co se týká materiálního zabezpečení, Bulharsko, ČR a Slovensko jsou na podobné úrovni. V Itálii o vybavení rozhoduje obec, což má za následek, že někde strážníci nemají v podstatě žádné vybavení, což může být problém při některých činnostech spojených s výkonem pravomocí strážníka.

6.3 Podmínky přijetí k OP a sociální zajištění strážníků

Šestou oblastí, která byla porovnáována, jsou podmínky k přijetí do řad strážníků OP. Zde se ČR ukázala jako benevolentnější stát a přijímá uchazeče již od věku 18 let. Uchazeč musí splnit všechny podmínky, které definuje zákon, a být psychicky, zdravotně i fyzicky schopen

vykonávat činnost strážníka. Uchazeč musí být občanem ČR. Na Slovensku musí uchazeč splnit stejné zákonné podmínky jako v ČR, je ale nutné být starší 21 let. Uchazeč musí být občanem Slovenska. V Bulharsku musí být také uchazeč o práci strážníka starší 21 let. Musí být fyzicky i psychicky způsobilý a mít bulharské státní občanství. Itálie má kritéria týkající se věku nejpřísnější, uchazeč musí mít minimálně 18 let a maximálně 30 let. Zároveň musí být fyzicky i psychicky schopen vykonávat činnost strážníka OP. Zajímavé je, že stačí, pokud je uchazeč občanem EU, musí však ovládat italštinu jak slovem, tak písmem. Zásadně rozdílný při přijímání strážníků je věk, zde je benevolentní ČR, protože uchazeč musí mít minimálně 18 let. Dalším podstatným rozdílem je státní občanství, kde se zase ukázala jako benevolentnější Itálie, která nepožaduje italské občanství. Postačí pouze, jde-li o občana EU. Sedmou oblastí je sociální zajištění strážníků OP ve vybraných státech. V ČR je řešeno sociální zajištění strážníků již nějakou dobu. V současnosti je v zákoně o OP pro strážníky odchodné za splnění určitých podmínek. Tyto podmínky jsou dosažení minimálně 15 let služby u OP a věku minimálně 50 let. Odchodné je ve výši jednoho až šesti měsíčních platů, což je maximální částka, kterou strážník dostane až po 30 odpracovaných letech u OP. Toto odchodné strážník obdrží pouze v případě, že ukončí pracovní poměr u OP z vlastního rozhodnutí. Na Slovensku jsou v tomto ohledu dále než v ČR a strážníci mají od roku 2019 rentu, kterou dostávají až do důchodu. Na tuto rentu jim vzniká nárok po odpracování minimálně 25 let a dosažení věku 56 let. Renta je řešena tak, aby nezatěžovala rozpočet, a to tak, že strážníci si z výplaty platí větší pojištění, ze kterého jsou následně vypláceni. V Bulharsku ani Itálii není tato oblast řešena a strážníci nemají žádný sociální benefit. Sociální oblast je bohužel řešena jen v ČR a na Slovensku, i když se lze domnívat, že do budoucna tato otázka bude řešena i v Bulharsku a Itálii.

6.4 Kompetence OP

Poslední, osmou komparovanou oblast představují kompetence OP, které strážníci mají. Česká republika má široké spektrum činností, které strážník vykonává. Jedná se především o místní záležitosti týkající se veřejného pořádku, které jsou definovány v zákoně o OP. Jsou to hlavně činnosti jako zajišťování bezpečnosti majetku a osob, dohled na občanské soužití, kontrola dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, dohled na dodržování silničních předpisů, kontrola veřejného prostranství, jako součást prevence kriminality odhalování přestupků v působnosti obce, jakož i další. Na Slovensku mají strážníci v gesci veřejný pořádek na území obce a spolupracují při ochraně osob na území dané obce. Zároveň

společně s policejním sborem působí při ochraně majetku obce a občanů. Strážníci dohlíží na čistotu na veřejných prostranstvích v obci. Zároveň dbají na ochranu životního prostředí. Zaměřují se i na odhalování přestupků, provádí preventivní činnost, podílí se na plynulosti a bezpečnosti silničního provozu. V Bulharsku mají strážníci v gesci ochranu práv a svobod občanů, a to se zaměřením na ochranu života, zdraví a majetku. Stejně jako v ostatních státech se podílí na prevenci kriminality. Zaměřují se na ochranu veřejného pořádku na území obce, kde OP vznikla. Zajišťují dohled nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích. Mají v gesci také ochranu úředníků obce, když vykonávají svou činnost, a zabezpečují akce konané na území obce. V Itálii strážníci zajišťují kontroly a ochranu životního prostředí. Podílí se na dodržování bezpečnosti na stavbách. Strážníci provádějí kontrolu i na místních tržističích, aby zde nedocházelo k přestupkovému jednání. Provádí kontrolu související s přistěhovalectvím, také mají v gesci trestání obchodu s padělaným zbožím. Stejně jako v ostatních státech se přispívají k prevenci kriminality. Podílí se na zabezpečení akcí, které se konají na území obce. Strážníci řeší i stížnosti, které občané doručují obecním úřadům. Strážníky OP v Itálii můžeme vidět i na demonstracích či protestech, kde se podílí na dodržování pořádku. Na základě komparace jsme zjistili, že kompetence jsou dost podobné, i když každý stát si je poněkud upravuje, aby odpovídaly vlastním potřebám.

6.5 Závěr komparace

Závěrem komparace lze konstatovat, že se Slovenskem má ČR nejvíce společného, což není takové překvapení. Celkově lze tvrdit, že OP funguje efektivně ve všech zmíněných státech. V Bulharsku, kde je OP poměrně novou složkou v oblasti bezpečnosti, není její místo ještě úplně vytyčeno a hodně se překrývá s působností státní policie. Celkově se lze domnívat, že i když je v Bulharsku silný bezpečnostní aparát, uvidíme, kam bude dále vývoj OP směřovat a k čemu bude nakonec tato složka využívána. V ostatních zemích složky OP nejsou novou složkou a podle názoru autora práce se jejich význam bude v budoucnu zvyšovat. Na význam složky OP by neměly hlavně zapomínat vlády a podle toho upravovat zákony o OP. Čím bude zákon o OP modernější, tím se právě tato složka stane moderní a efektivní složkou bezpečnostního aparátu.

7 NÁVRHY NA ZKVALITNĚNÍ ORGANIZACE A ČINNOSTI OBECNÍ POLICIE V ČESKÉ REPUBLICE

Jelikož se bezpečnostní situace jak v rámci ČR, tak celého světa zhoršuje, je třeba, aby země učinily taková opatření, která zajistí bezpečnost jejich obyvatel. V rámci vnitřní bezpečnosti ČR je mnoho složek působících v této oblasti. Práce se zaměřuje na složku OP, která na našem území není nová, ale jejíž využití je daleko širší, než pro které původně v obcích vznikla.

Složka OP je samozřejmě různě velká a různě vybavená. Je to dáno zejména tím, jak je daná obec velká a kolik je ochotna na složku OP vyčlenit prostředků z rozpočtu. Tyto složky lze rozdělit na malé OP, střední OP a velké OP. Příkladem malé OP v menších městech je, že mají pouze omezenou pracovní dobu a několik málo strážníků, kteří mají základní vybavení pro výkon svých pravomocí. Starosta takových obcí také řídí činnosti, kterými se OP zabývá. Většinou to bývají činnosti spojené s dodržováním obecně závazných vyhlášek, nařízení obce a dohled nad dodržováním dopravních předpisů v obci.

Středně velké OP ve větších městech většinou zabezpečují již nepřetržitou službu 24 hodin a s tím mají zajištěnou i tísňovou linku 156, kde je operátor, který přijme oznámení a vyšle na místo události dostupné hlídky. V těchto městech a obcích je škála strážníků pestřejší, je zde důležitá prevence, dohled nad dodržováním veřejného pořádku, dohled nad dodržováním zákonů a vyhlášek, které vydávají města.

Velké OP ve velkých městech (většinou se jedná o krajská města) mají kromě tísňové linky 156 i specifitější úkoly a k tomu také zřízené speciální útvary, například útvar hipologie, kynologie, pořádkovou jednotku, oddělení přestupků a mnoho dalších, aby byly schopny pokrýt požadavky na bezpečnost v těchto městech.

Všichni uchazeči samozřejmě musí splnit stejné zákonné podmínky, aby mohli pracovat jako strážníci OP. V zákoně je stanoveno, že strážník musí každých pět let znovu projít prolongačním kurzem, kde musí prokázat zvládnutí DP a orientaci v zákonech, které jsou stanoveny. Zkouška se skládá ze dvou částí, a to písemné, kde je test, a následně ústní, kde se vytahují tři otázky. První se týká zákona o OP, druhá je ze škály zákonů, které jsou potřeba pro výkon činností, a třetí modelová otázka, která simuluje určitý problém, který musí strážník vyřešit podle zákona. Po splnění těchto předpokladů obdrží osvědčení na dalších pět let.

7.1 Výcvik

Důležité je, jak se k výcviku a nácviku staví OP, kde strážník slouží. Větší OP samozřejmě k těmto činnostem mnohem lépe přistupují, protože jsou schopny svým počtem zajistit nepřetržitou službu a zároveň věnovat odpovídající čas i výcviku střelecké přípravy, tělesné přípravy a nácviku modelových situací. Ze zákona musí strážník mít minimálně jednou za rok střeleckou přípravu, pokud je zařazen do výkonu se zbraní. Nicméně rozsah střelecké přípravy není v zákoně více specifikován, totéž platí pro tělesnou přípravu. V zákoně je pouze uvedeno, že jednou za pět let musí strážník projít výcvikem DP v akreditovaném středisku MŠMT nebo u PČR.

Zde je prostor pro zefektivnění těchto činností. Obce by měly dbát na zvyšování úrovně svých strážníků, i když většinou je to pouze o tom, že je zajímá zabezpečení služby. Proto by v zákoně nebo vyhlášce měl být rozsah více specifikován, zejména v počtu hodin nebo frekvenci, jak často takové výcviky absolvovat. Na základě zkušeností autora práce by bylo dobré, kdyby všichni strážníci, kteří mají ve výkonu svěřenou služební zbraň, střelecký výcvik pod dozorem odborné osoby absolvovali minimálně jednou měsíčně. Tím by se zvýšila úroveň strážníků v používání služební zbraně. Díky tomu by strážníci byli schopni lépe tento DP použít, čímž by mohli eliminovat případné další související problémy, které z toho vyplývají, zejména zranění nezúčastněných osob, případně vznik škod na majetku.

Totéž se týká i využívání dalších DP, zejména přikládání pout a používání hmatů, chvatů, úderů a kopů. Výcvik těchto činností spojených s modelovými situacemi by měl být také více specifikován a měl by se konat pod odborným vedením proškolených osob v těchto oblastech. Je pravda, že strážníci hmaty, chvaty využívají poměrně častěji jak použití zbraně, a proto by v těchto situacích měli vědět, jak postupovat a jak tato oprávnění správně využít. Jelikož strážníci tak často a dostatečně netrénují tyto situace, může docházet k tomu, že si nemusí poradit se situací, která může nastat. Samozřejmě tím by se zvýšilo finanční zatížení obcí, protože tyto výcviky většinou stojí čas strážníků, které by obec mohla využít na jiné činnosti, a samozřejmě finance, kde je třeba počítat s cenou střelnice, střeliva, pronájmu prostor, instruktora.

Zde lze spatřovat možnost spolupodílení na finančních prostředcích v rámci několika OP, které jsou v určitém okruhu u sebe. Například okresní OP by při tomto výcviku mohly oslovit menší OP v tomto okrese a nabídnout jim účast na tělesných nebo střeleckých přípravách. Tím by se snížila finanční náročnost a obce by na takové řešení mohly přistoupit. Další možnost je, že by menší OP po domluvě, popřípadě finančním daru PČR, mohly využít

jejich instruktorů tělesné přípravy. Toto řešení je dobré v tom, že by strážníci s policisty byli na místě zásahu více standardizováni.

7.2 Linka 156

Tísňová linka 156 je pro občany, kteří buď oznamují nějakou přestupkovou nebo trestnou činnost, popřípadě se obrací na strážníky s dotazem. Pro mnohé občany je to prvotní kontakt s OP, proto je třeba, na této lince mít nejzkušenější strážníci, aby obyvatelé měli co nejrelevantnější informace. Opět ale dochází k tomu, že každá OP k tomu přistupuje po svém, a ne vždy se lze na těchto linkách setkat s lidmi, kteří patří k nejzkušenějším.

Zde je opět prostor pro zlepšení, a to, aby se gestor OP, což je MV, více o tuto problematiku zajímal a například pro takové strážníky, kteří slouží na těchto linkách, připravil odborné kurzy nebo udělil pravomoc, aby takové kurzy vypisovaly krajské OP, které mají s linkou 156 a přijetím oznámení daleko více zkušeností. Pokud by obce tyto strážníky na takové kurzy vyslaly a následně by strážníci těmito kurzy prošli, došlo by ke zkvalitnění linky 156 a její profesionalizaci.

Tento problém se týká zejména středních a menších OP, kteří nemají stálé strážníky na těchto linkách a mnohdy hovory na linku přijímají strážníci, kteří jsou zrovna na dispečinku. Samozřejmě strážníci mají znalosti z řady oblastí, a i když tímto kurzem neprocházejí, jsou schopni přijmout takové oznámení a vyhodnotit ho. Nicméně mohou při tom vznikat problémy s komunikací, nebo může dojít k pomalejšímu vyhodnocení daného oznámení, což následně může mít za následek pozdější reakci hlídek na místě. Všichni strážníci na operačním středisku na lince 156 by měli znát před vysláním hlídek odpověď na tyto otázky:

- Kdo volá?
- Kde se to stalo?
- Co se děje?
- Kolik je na místě osob?
- Kdy se to stalo?
- Je někdo zraněný?
- Jak se to stalo?
- Jak osoby vypadaly?

Po zodpovězení těchto otázek je strážník operačního střediska schopen adekvátně reagovat na vzniklé situace. Následně po vyhodnocení tento strážník vysílá podle potřeby na místo hlídku OP, PČR, popřípadě další složky IZS.

7.3 Materiální vybavení

Materiální a technické vybavení strážníků je také různorodé. Tudiž ani připravenost strážníků na krizové situace nebo mimořádné události nedosahuje všude stejné úrovně. Materiální a technické vybavení je dáno i tím, kolik obec vyčlení na provoz OP ze svého rozpočtu.

Ze strany MV, popřípadě vyhláškou nebo novelou zákona by měl být u OP nastaven určitý základní materiální a technický standard. V současné době mají obyvatelé měst povědomí o OP, a také jaké je jejich technické a materiální zabezpečení. Problém je v tom, že jelikož nejsou všude stejné podmínky, může dojít k tomu, že obyvatelé přijedou-li do jiného města, nevědí o podmínkách OP nic. Například jestli je v daném městě tísňová linka 156 nebo jaké je její technické a materiální vybavení. Přitom se každý může dostat do situace, kdy bude potřebovat pomoc strážníků. V tom je užitečná aplikace Můj strážník, kde lze nalézt, na kterém místě se nachází nejbližší služebna, popřípadě jaký je telefonní kontakt. Bylo by dobré nastavit, aby všichni strážníci v zemi měli možnost umístit technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla. Zároveň by měli být vybaveni přístrojem k provedení orientační dechové zkoušky a měli by mít přístup k AED, popřípadě mít k dispozici vybavený záchranný batoh, který může osobám zachránit život. Tyto základní věci by měly být zajištěny ve všech služebnách a strážníci by je měli umět využívat.

7.4 Novelizace zákona a rozšíření pravomocí

Zákon 553/1991 Sb., o OP, má již za sebou několik aktualizací. Díky tomu strážníci dostali několik nových oprávnění a širší pravomoci. I když je zákon dobře koncipován a oprávnění, které strážníci mají, zvýšilo bezpečnost ve městech. Nebyl tento zákon nikdy více přepracován a úpravy nebyly tak zásadní, poslední novelizace pochází z roku 2022.

Mělo by dojít k několika úpravám zákonů, které se dotýkají fungování OP. Například jelikož vozidlo s právem přednosti v jízdě, což je vozidlo s majáky, lze řídit podle zákona 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, podle § 41 odst. 4 až od 21 let, bylo by dobré opět změnit podmínky přijímání strážníků, a to ze současných 18 let na 21 let, jako tomu bylo do roku 2018. Na to navazuje i to, že pokud by strážník nosil zbraň, potřebuje podle

zákona o zbraních a střelivu zbrojní průkaz skupiny D, což je skupina pro výkon povolání. O tuto skupinu může požádat až po dovršení věku 21 let. Teprve až je strážník držitelem průkazu pro tuto skupinu, může nosit služební zbraň. Do té doby slouží pouze beze zbraně. Strážníci, kteří nenosí zbraně, jsou vhodní zejména pro občůzkovou, popřípadě preventivní činnost a dohled nad dodržováním dopravních předpisů. Tito strážníci ale na některé mimořádné události, popřípadě krizové situace, nemusí být vhodní a využitelní, například při aktivním střelci nebo při dopadení nebezpečných pachatelů.

Strážníci by měli mít rovněž rozšířené pravomoci zejména v tom, kdy mohou zastavovat vozidlo. V současné době strážníci smějí zastavit vozidlo podle zákona pouze v těchto dvou případech:

- *Před přechodem pro chodce k zajištění bezpečného přechodu osob, jestliže to situace na přechodu či stav přecházejících osob vyžaduje.*
- *Jestliže řidič vozidla nebo přepravovaná osoba je podezřelá ze spáchání přestupku týkajícího se bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.*
(ČESKO, 2000a)

V tomto bodě by bylo vhodné doplnit do zákona 553/1991 Sb., o OP, aby mohli strážníci při výkonu vozidlo zastavit nezávisle na výše uvedených bodech. Úprava by přispěla k větší prevenci v dopravě, zejména při odhalování řidičů požívajících omamné a psychotropní látky a dopouštějících se další trestné činnosti.

V souvislosti s dopravou v současné době také strážníci nemají moc možností, jak vozidlo zastavit, pokud by řidič nebyl ochoten při kontrole hlídky vozidlo zastavit. V současné době by takové jednání muselo být řešeno ve spolupráci s PČR, která má v donucovacích prostředcích možnosti, jak takové vozidlo zastavit, a to:

- *Zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla.*
- *Vytlačování vozidlem.* (ČESKO, 2008a)

Strážníci by měli mít v zákoně, konkrétně v donucovacích prostředcích, také možnost omezit pohyb vozidla tím, že zatarasí silnici služebním vozidlem, aby mohli ujíždějící vozidlo efektivně zastavit, popřípadě oprávnění stejně jako policie vytlačovat služebním vozidlem.

V současné době, i když některé OP mají ve svých řadách pořádkové jednotky, mají protiúderové komplety pouze pro svou osobní ochranu, jejíž součástí jsou štít, helma a další. Strážníkům by stejně jako policistům mělo být umožněno vytlačovat například fotbalové

fanoušky nebo demonstranty štítem. Tento bod by zefektivnil spolupráci s PČR při zvládnání situací, kdy je narušen veřejný pořádek na stadionech nebo právě při demonstracích. Při těchto činnostech úzce spolupracují strážníci z pořádkové jednotky s útvary PČR, zejména se speciální pořádkovou jednotkou a krajskou pořádkovou jednotkou. Jelikož ale strážníkům toto oprávnění v zákoně chybí, nemohou poskytnout právě zasahujícím policistům takovou podporu na místě, jaké by bylo potřeba.

V současné době, pokud strážníci zasahují proti osobě, která je agresivní a ani po předchozích marných výzvách nezanechává svého jednání, nebo osobě, která ohrožuje sebe svým chováním, postupují tak, že osobu předvedou na obvodní oddělení policie (dále jen „OOP“). Tuto osobu po předání policii má PČR možnost umístit do cely. Taková osoba podle zákona o PČR může být v cele maximálně 24 hodin. S tím, že osoba musí dostat třikrát denně stravu, mít přístup k toaletě a mít dostatečný čas na odpočinek. Strážníci OP by měli mít možnost takovou osobu sami omezit na osobní svobodě a umístit do zřízené místnosti, která by mohla být využita právě pro takové osoby. Strážníci by neměli mít takové oprávnění jako policisté, a to v tom smyslu, že délka takového omezení by byla maximálně dvě hodiny, na rozdíl od 24 hodin, které má v zákoně policie. Poté by taková osoba musela být buďto propuštěna, pokud by zanechala protiprávního jednání, nebo předána PČR. Tím, že by omezení trvalo pouze dvě hodiny, by odpadly strážníkům problémy se zajišťováním jídla a odpočinku. Samozřejmě před omezením člověka by muselo následovat lékařské vyšetření, jestli daná osoba není ohrožena na životě. Díky tomu by policisté mohli své cely využít pro další případy a nedocházelo by k tomu, že cela bude plná z důvodu předchozího předání osoby hlídkou OP.

Policisté při řešení občanského soužití, pokud to naplní určité znaky, mohou využít oprávnění vykázaní z obydlí na dobu deseti dnů. Je to zejména tehdy, pokud mezi osobami, které žijí ve společném obydlí, hrozí, že by mohlo dojít mezi nimi k útoku jedné na druhou. V důsledku takového útoku by bylo ohroženo zdraví osob. Strážníci OP se do takových situací samozřejmě dostávají také. Nyní je postup strážníků takový, že buď událost konzultují s OOP, nebo si vyžádají hlídku PČR na místo, kde tato hlídka rozhodne, zda dojde k vykázaní, nebo zůstane věc v rovině přestupku. Takové řešení je pro strážníky i policisty složité zejména v tom, že jsou obě hlídky přítomny a tento problém musí řešit. Tím jsou síly a prostředky obou složek využívány pouze k jedné činnosti, když by mohly řešit jiné věci. Kdyby strážníci měli oprávnění vykázat osobu na dobu alespoň 24 hodin s tím, že by celou věc ihned předávali PČR, která by v tomto případě konala další úkony, mohla by se zvýšit efektivita obou složek.

7.5 Sociální zabezpečení strážníků

Sociální zabezpečení strážníků je řešeno zejména ve spojitosti s nedostatkem uchazečů o práci strážníků. Existuje mnoho názorů, že právě toto zabezpečení by mohlo přivést do řad strážníků další uchazeče, kteří se rozhodují, k jaké složce vstoupit. V současné době se o uchazeče, kteří by potencionálně mohli mít o práci strážníků zájem, přetahuje OP s PČR mimořádně také s AČR. Většinou dochází k tomu, že uchazeč nastoupí jako strážník OP, po čase ovšem právě přejde k PČR z důvodu benefitů, které složka PČR nabízí. Problémem je to, že odchází od složky OP právě strážníci, kteří jsou zkušení a schopní samostatné práce, což je problém, protože obce do výcviku strážníků investují čas a peníze. Nebo je postup opačný a příslušníci PČR, kteří dosáhli na výsluhy po odsloužení 15 a více let, přechází na pozici strážníků již s výsluhou, kterou pobírají. To sice není špatná cesta, nicméně většinou o práci strážníků tak mají zájem uchazeči ve věku 40 a více let. Maximální výsluhy policisté dosahují po 30 letech, takže potenciální uchazeči o práci strážníků mohou mít i 50 let a více. Tito uchazeči mají samozřejmě potřebné zkušenosti, aby dobře vykonávali činnost strážníka OP, a mají nejlepší předpoklady, ale zase je zde pravděpodobnost, že brzy odejdou do důchodu. Tím obec musí neustále organizovat náborů dalších strážníků, což stojí peníze a čas na výcvik. Ideální cestou pro OP je nalákat a udržet mladé uchazeče, kteří by byli schopni práci strážníků vykonávat dlouhá léta. Jak bylo řečeno v teoretické části, největší počet strážníků je právě starších 41 let.

Právě ono zmíněné sociální zabezpečení strážníků OP by mělo konkurovat výsluze u PČR. Zejména proto, aby nedocházelo k tomu, že by zkušení strážníci po zapracování odcházeli k PČR. V současné době mají strážníci nárok na odchodné maximálně ve výši šesti hrubých měsíčních platů po odsloužení 30 let. Aktuálně se řeší, že by strážníci mohli mít možnost odejít do předčasného důchodu bez krácení výše důchodu maximálně o pět let, stejně jako záchranáři a podnikoví hasiči. Podle názoru autora práce tento krok nebude mít žádaný efekt a nedojde k tomu, že krok přitáhne mladé uchazeče o práci, protože v současné době nelze říct, jestli případný důchod někdy bude. Dobré by bylo v této věci jít cestou Slovenska, kde jsou strážníci více zdaněni na měsíčních mzdách a v podstatě si sami spoří na svoje výsluhy do budoucna. Takové řešení by stálo žádné nebo minimální náklady a zlepšilo by to zájem o práci strážníků.

7.6 Osvědčení

Strážníci OP absolvují kurz v akreditovaném středisku MŠMT každých pět let. Strážníci tento kurz absolvují celkem čtyřikrát po pěti letech. Po uplynutí 15 let mají osvědčení na dobu neurčitou s tím, že následně chodí každých pět let pouze na školení, které už není zakončeno žádnou zkouškou. Kdežto příslušníci PČR absolvují zkoušku na konci základní odborné přípravy a poté po třech letech, kdy splní služební zkoušku. Po absolvování této služební zkoušky již nikdy nemusí na žádné přezkoušení. V tomto ohledu by bylo dobré myslet i na strážníky, aby osvědčení na dobu neurčitou získali také po dvou vykonaných zkouškách. Strážníci by mohli absolvovat první zkoušku při vstupu ke složce OP a následně druhou, poslední zkoušku by absolvovali například po šesti letech služby. Po vykonání druhé zkoušky by strážníci měli již osvědčení na dobu neurčitou.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývá problematikou OP v rámci systému bezpečnosti ČR. Strážníci patří již za dobu své existence nedílně k prostředí bezpečnostního systému, který je zde nastaven. Již 32 let strážníci procházejí ulicemi měst a obcí, kde se zaměřují na problematiku bezpečnosti. Společně se systémem IZS, OP funguje na velice dobré úrovni pro zajištění větší bezpečnosti. Složky OP nejsou sice v zákoně o IZS výslovně zmíněny, ale jsou brány jako ostatní složky IZS. V posledních letech ze strany strážníků a asociací, které strážníky zastupují, sílí názor, že by měli být vedle ZZS, PČR, HZS a jednotek požární ochrany hlavní složkou IZS. Je pravda, že strážníci na místě bývají mezi prvními a odvádí zde práci jako další složky, ať už jde o uzavírání oblasti ve spolupráci s PČR, poskytování první pomoci se ZZS, nebo usměrňování dopravy na místě, kde HZS provádí zákrok. Proto by jejich postavení v tomto systému určitě mělo být více řešeno.

Strážníci několikrát za ty roky, co působí, dokázali, že mezi hlavní jednotky neodmyslitelně patří. I v období covidu-19 se podíleli na rozvážení roušek, popřípadě zdravotnického materiálu nebo na provádění kontrol ohledně dodržování hygienických nařízení. V poslední době sílí názor, že strážníci by měli mít ve své výzbroji i dlouhé palné zbraně a tasery. Obě tyto inovace představují správný směr. Taser je ideální pro neletální použití, pokud zakročují proti agresorovi, který pokračuje ve svém jednání a nelze ho zastavit jinak. Co se týká dlouhých zbraní, dlouhou dobu se vedly diskuse, jestli opravdu strážníci takovou výzbroj potřebují. Podle názoru autora práce, má pro OP význam mít ve výzbroji dlouhou palnou zbraň.

Jak nám ukázal tragický případ střelce na filozofické fakultě, takové útoky se bohužel nevyhýbají ani ČR. Co se týká střelby na této fakultě, PČR i další složky IZS zvládly situaci dobře. Nicméně je třeba říct, že Praha, Brno, Ostrava, Zlín, Plzeň, Pardubice a další velká města nebudou mít asi problém na místo zásahu svolat několik desítek zasahujících policistů, kteří danou krizovou situaci vyřeší. Je tu ale spousta menších měst na úrovni okresů, kde takové síly a prostředky PČR prostě nemá. Ze zkušeností autora práce jsou takzvané prvosledové hlídky jedna, maximálně dvě dvoučlenné hlídky na okres. Počet se samozřejmě může lišit podle velikosti okresu. Pak je tu samozřejmě zásahová jednotka policie a další specializované útvary, které jsou na zvládnutí těchto situací proškoleny. Tyto jednotky většinou sídlí v krajských městech, a než se na místo události dostanou, může to trvat delší dobu. Právě zde na úrovni okresu je třeba říct, že na místě události společně s PČR i dalšími složkami budou zasahovat strážníci OP. Pokud by strážníci ve výzbroji měli dlouhé zbraně

a odpovídající výcvik, mohou společně se zasahujícími policisty eliminovat útočníka, nebo alespoň budou schopni provést takovou akci, aby útočník neohrožoval další osoby do příjezdu právě specializovaných útvarů PČR. Již několik OP po tomto útoku se vyslovilo, že nakoupí odpovídající balistickou ochranu, dlouhé zbraně a zajistí strážníkům odpovídající výcvik.

Mezi přínosy této diplomové práce patří:

- Práce prokázala, že strážníci OP v ČR jsou velice efektivní a moderní složkou a neodmyslitelně patří k systému IZS. Tato práce může přispět jako podpora pro definování postavení v tomto systému. O vymezení postavení v systému IZS probíhá v současné době jednání.
- Na základě údajů lze říct, že i když je OP v některých státech poměrně mladou složkou, má v systému bezpečnosti svoje využití v každém státě.
- Výsledná komparace může být použita jako podpora pro stanovení budoucího rozvoje OP v ČR.
- Návrhy na zlepšení v této práci mohou být využity jako podpora při novelizaci nebo úpravě zákona o OP, potažmo úpravě dalších zákonů.

Je třeba se otázkou OP dále zabývat, zejména na úrovni poslanců, senátorů a vlády. Právě tyto orgány by měly jasně definovat, k čemu bude OP určena a jaké bude její postavení v bezpečnostním systému. V současné době nemá OP ucelenou koncepci. Což znamená, že OP funguje a úzce spolupracuje s IZS, ale kam má do budoucna směřovat a jaké budou její úkoly, nikdo neví. Za těch 32 let, co složka funguje, bylo několik ministrů, kteří chtěli dát OP směr, ale ze všeho sešlo. Je pravda, že OP dávno přerostla to, proč byla obcemi zřizována. Určitě by neměla OP převzít úlohy PČR v tom smyslu, že by vyšetřovala TČ, nebo by zajišťovala další specializované činnosti, které má v gesci PČR. Nicméně lze si představit, že by OP převzala část úkolů pořádkové policie. Je otázka, jestli by problémy OP a PČR nevyřešilo jejich sloučení. Nebo alespoň využívání sloučených hlídek OP a PČR. V budoucnu jak strážníci, tak policisté budou v ulicích chybět, což může mít za následek ohrožení bezpečnosti obyvatel. Tím by vnitřní bezpečnost mohla být křehčí, než si myslíme, a ČR by mohla být zranitelná vůči útokům. Bohužel nikdy nebude svět již bezpečnější, než byl, ale můžeme se snažit alespoň udělat maximum pro to, abychom se o to pokusili.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BEDNAŘÍK, Daniel. Mezinárodní konference 2024. Online. S. 1. Dostupné z: <https://www.fttech.org/konference2024.asp>. [cit. 2024-02-28].

BŘÁZDA, Jan, 2008. *Komunální policie ve velkých městech*. Praha: Vydavatelství PA ČR. ISBN 978-80-7251-274-4.

BULHARSKO, 2015. НАРЕДБА № Из-1027 ОТ 12 МАЙ 2010 Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА ЗВЕНАТА "ОБЩИНСКА ПОЛИЦИЯ" В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. In: . Dostupné také z: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135682581>.

BULTEMA, James A. *Guardians of Angels*. 2019. P.D. Publishing. ISBN 978-0997425147.

BUTTON, Mark, 2019. *Private Policing*. 2nd. Routledge. ISBN 978-0815375081.

Cosa fa la Polizia Roma Capitale Vari i compiti delegati alla Polizia di Roma Capitale:, 2024. Online. Dostupné z: https://poliziaromacapitale.it/compiti-polizia-capitale/#google_vignette. [cit. 2024-02-28].

ČERMÁKOVÁ, Judita a SABO, Kristián, 2021. V centre Košic úraduje zásahová jednotka. Sústredí sa na bezdomovcov. Online. Dostupné z: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22767953/v-centre-kosic-uraduje-zasahova-jednotka-sustredi-sa-na-bezdomovcov.html>. [cit. 2024-01-27].

ČESKO, 1961 Zákon č. 141/1961 Sb. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>

ČESKO, 1991 Zákon č. 553/1991 Sb. Zákon České národní rady o obecní policii. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

ČESKO, 2000a Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO, 2000b Zákon č. 361/2000 Sb. Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>

ČESKO, 2008a. Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

ČESKO, 2008b. Vyhláška č. 418/2008 Sb. Vyhláška, kterou se provádí zákon o obecní policii. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-418>

ČESKO, 2008c. Vyhláška č. 444/2008 Sb. Vyhláška o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie. In: Sbírka zákonů České republiky. 2008c. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-444>

ČESKO, 2009 Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

ČESKO, 2016 Zákon č. 251/2016 Sb. Zákon o některých přestupcích. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>

ČESKO, 2017 Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-65>

DEVROE, Elke; EDWARDS, Adam a PONSAERS, Paul, 2017. *Policing European Metropolises The Politics of Security in City-Regions*. ISBN 9780367226534.

DONNELLY, Daniel, 2013. *Municipal Policing in the European Union: Comparative Perspectives (Crime Prevention and Security Management)*. Palgrave Macmillan. ISBN 978-1-349-31245-0.

KRULÍK, Oldřich; BUKAČOVÁ, Barbora a KRÉDL, Jaromír, 2022. *Obecní policie a privatizace bezpečnosti v evropských zemích*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-870-9.

MACEK, Pavel a HÁJEK, Vladimír, 2003. *Obecní policie II*. Praha: Vydavatelství PA ČR. ISBN 80-725-1133-5.

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír, 1997. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Themis. ISBN 80-858-2152-4.

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír, 2001. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Police History. ISBN 80-864-7701-0.

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír, 2004. *Dějiny obecních policií I.: (jejich odraz v heraldice)*. Praha: Police History. ISBN 80-864-7726-6.

MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír, 2011. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Police history. ISBN 978-80-86477-55-8.

MACEK, Pavel, 1999. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Police History. ISBN 80-902-6700-9.

MACEK, Pavel, 2011. *Bezpečnost obcí a regionů: studijní opora*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje. ISBN 978-80-87174-03-6.

Městská policie Brno: historie a současnost, 2012. Brno: Městská policie Brno. ISBN 978-80-270-2478-0.

MEŠKO, Gorazd; FIELDS, Charles B.; LOBNIKAR, Branko a SOTLAR, Andrej, 2013. *Handbook on Policing in Central and Eastern Europe*. Springer. ISBN 978-1461467199.

MOLKOVÁ FOUKALOVÁ, Kristýna, 2010. *Bezpečnost a právo na místní úrovni: legislativní předpoklady prosazování community policing po změně zákona o Policii České republiky*. Analýza (Otevřená společnost). Praha: Otevřená společnost - Centrum ProPolice. ISBN 978-80-87110-18-8.

Na Slovensku pôsobí 2700 mestských a obecných policajtov, 2023. Online. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=na-slovensku-posobi-2700-mestських-a-obecných-policajtov>. [cit. 2024-02-28].

Obecní policie, 2023. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>. [cit. 2024-03-01].

SLOVENSKO, 1991. Zákon č. 564/1991 Zb. Zákon Slovenskej národnej rady o obecnej polícii. In: . Slovensko. Dostupné také z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1991-564>.

SLOVENSKO, 2002. Zákon č. 129/2002 Z. z. Zákon o integrovanom záchrannom systéme. In: . Slovensko. Dostupné také z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-129>.

SLOVENSKO, 2003a. Nariadenie vlády č. 590/2003 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o skúškach odbornej spôsobilosti príslušníkov obecnej polície a o odbornej príprave príslušníkov obecnej polície. In: . Slovensko. Dostupné také z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-590>.

SLOVENSKO, 2003b. Vyhláška č. 532/2003 Z. z. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č.

564/1991 Zb. o obecnej policii v znení neskorších predpisov. In: . Slovensko. Dostupné také z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-532>.

ŠEBESTÍK, Libor, 2016. *25 let - Městská policie Prostějov: 1991-2016*. [Prostějov]: Statutární město Prostějov. ISBN 978-80-7326-274-7.

Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii: Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, 2022. Vydání: sedmnácté. Praha: Armex Publishing. ISBN 978-80-87451-88-5.

VETEŠNÍK, Pavel; CHAUER, Ivo a ZÍDKA, Aleš, 2013. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-463-3.

WELLS, Donna M. a EVANS, Paul F., 2003. *Boston Police Department*. Arcadia Publishing Library Editions. ISBN 978-0-7385-1302-7.

Základní informace, 2024. Online. Dostupné z: <https://slovensko.svetadily.cz/info/>. [cit. 2024-02-28].

Общинска полиция, 2024. Online. Dostupné z: <https://www.sofia.bg/municipal-police>. [cit. 2024-02-28].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AED	Automatický externí defibrilátor
Č.	Číslo
ČR	Česká republika
DP	Donucovací prostředky
EU	Evropská unie
FTT	Flower toll technologies
HZS	Hasičský záchranný sbor
IT	Informační technologie
IZS	Integrovaný záchranný systém
MP	Městská policie
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
OOP	Obvodní oddělení policie
OP	Obecní policie
PČR	Policie České republiky
Sb.	Sbírky
TČ	Trestný čin
USA	United States of America (Spojené státy americké)
ZZS	Zdravotní záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Pozvánka (Bednařík,2024)	35
Obr. 2 Příslušníci Pohotovostní pořádkové jednotky Košice (Čermáková a Sabo, 2021) ..	41
Obr. 3 Příslušníci OP Sofia (Общинска полиция,2016).....	44
Obr. 4 Příslušníci dopravní OP v Římě (Cosa fa la Polizia Roma Capitale,2024).....	46

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Oblasti komparace (ČESKO,1991; SLOVENSKO,1991; Bulharsko,2010; Krulík et al., 2022)	50
--	----